

<p>Nazwa projektu Projekt ustawy - Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce Projekt ustawy - Przepisy wprowadzające ustawę - Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce</p> <p>Ministerstwo wiodące i ministerstwa współpracujące Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego</p> <p>Osoba odpowiedzialna za projekt w randze Ministra, Sekretarza Stanu lub Podsekretarza Stanu Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego</p> <p>Kontakt do opiekuna merytorycznego projektu Marcin Gubała, marcin.gubala@mnisw.gov.pl</p>	<p>Data sporządzenia 23 marca 2018 r.</p> <p>Źródło: Exposé Prezesa Rady Ministrów</p> <p>Nr w wykazie prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów: UA32 UA33</p>
---	--

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Jaki problem jest rozwiązywany?

Prezes Rady Ministrów Beata Szydło w swoim **exposé** przedstawionym w dniu 18 listopada 2015 r. zwróciła uwagę na znaczenie polskiego szkolnictwa wyższego i nauki w kształceniu młodych pokoleń Polaków oraz prowadzeniu prac badawczych na potrzeby polskiego państwa i gospodarki, które stanowią podstawę budowy rozwoju i państwowości Polski. Jak dodała Pani Premier, państwo powinno doceniać i wspierać naukowców oraz doprowadzić do tego, żeby mieli godne warunki wypełniania tej misji, zarówno w wymiarze materialnym, jak również organizacyjnym.

Również Prezes Rady Ministrów Mateusz Morawiecki podkreślił w **exposé** ogłoszonym 12 grudnia 2017 r. potrzebę kontynuacji zapoczątkowanych reform szkolnictwa wyższego. Wskazał on m.in., że nowoczesna gospodarka, to gospodarka współpracująca z nauką, a polska nauka w dużo większym niż obecnie stopniu stwarzać musi podstawy rozwoju gospodarki i zamożności Polaków. Reforma szkolnictwa wyższego jest kluczowa dla osiągnięcia tego celu. Ma również przyczynić się do skuteczniejszej realizacji przez uczelnie zadania formacji elit narodowych oraz zatrzymania zjawiska drenażu umysłów. Premier podkreślił, że „dlatego w kolejnych budżetach są dodatkowe środki na wzmocnienie uczelni, również uczelni regionalnych”¹.

Wymienione w **exposé** Premier Szydło misje nauki i szkolnictwa wyższego oraz ich wpływ na rozwój społeczny i gospodarczy Polski zostały szczegółowo opisane w „**Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)**”, przyjętej przez Radę Ministrów 14 lutego 2017 roku (dalej: Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju). Krytyczne znaczenie dla rozwoju społeczno-gospodarczego kraju ma kapitał ludzki, zatem poprawa jego jakości jest warunkiem *sine qua non* realizacji celów Strategii i wymaga dokonania zmian w systemie szkolnictwa wyższego. W świetle badań nad stanem kapitału ludzkiego w Polsce (*Diagnoza społeczna, Analiza kwalifikacji i kompetencji kluczowych dla zwiększenia szans absolwentów na rynku pracy*) Strategia przypisuje istotną rolę umiejętnościom uniwersalnym (tzw. *transversal skills*, pozwalającym na skuteczne podejmowanie wyzwań zawodowych w warunkach dynamicznie zmieniającego się otoczenia społeczno-gospodarczego), cyfrowym i zawodowym (w szczególności w sektorach uznanych w strategii za kluczowe). W Strategii wskazuje się, że szkolnictwo wyższe ma (obok szkolnictwa zawodowego) największy wpływ na przygotowanie nowoczesnych kadr dla polskiego przemysłu i zapewnia odpowiednio wykwalifikowane kadry, gotowe do wykorzystywania najnowszych technologii. To właśnie człowiek zdolny do tworzenia innowacyjnych rozwiązań stanowi kluczowy czynnik warunkujący zwiększenie innowacyjności przedsiębiorstw, a w konsekwencji – konkurencyjności przedsiębiorstw opartej na produktach u usługach o wysokiej wartości dodanej oraz globalnej konkurencyjności całej gospodarki krajowej.

Polska osiągnęła niewątpliwy sukces pod względem wzrostu liczby ludności z wykształceniem wyższym: w 1988 r. absolwenci szkół wyższych stanowili zaledwie 6,5% ludności Polski, zaś w roku 2015 odsetek Polaków posiadających wykształcenie wyższe wynosił już 24,3% (w tym 20,0% mężczyzn i 28,3% kobiet). Wśród osób w wieku najwyższej aktywności zawodowej (*prime-aged*, 25-54 lata) odsetek absolwentów szkół wyższych osiągnął w 2015 r. poziom 32,7%, nieznacznie przewyższając średnią wartość tego wskaźnika dla całej Unii Europejskiej. Tak dynamiczny wzrost liczby Polaków posiadających wykształcenie wyższe był możliwy dzięki umasowieniu studiów wyższych; należy jednak zaznaczyć, że procesowi temu nie towarzyszyła odpowiednia dbałość o jakość kształcenia i badań naukowych prowadzonych w polskich uczelniach. Ze względu na duże znaczenie edukacji formalnej w Polsce niezbędne jest podniesienie jakości kształcenia oraz zapewnienie lepszego przygotowania studentów (w szczególności – w uczelniach zawodowych) do przyszłego zatrudnienia. Z tego powodu samorządy lokalne i pracodawcy powinni być włączeni w większym zakresie w proces kształcenia. W strategii na Rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju postuluje się także silniejszy nacisk na kształtowanie umiejętności praktycznych (w tym zwiększenie wymiaru stażu i praktyk realizowanych u pracodawców, upowszechnienie

¹ <https://premier.gov.pl/expose-premiera-mateusza-morawieckiego-stenogram.html>

kształcenia w rzeczywistym środowisku pracy – rozwój kształcenia dualnego) oraz ocenę programów kształcenia w kontekście powiązania z potrzebami gospodarki.

Wskaźnikiem obrazującym niewielką intensywność badań naukowych oraz niewystarczający poziom współpracy przedsiębiorstw i świata nauki jest niski poziom nakładów na działalność badawczo-rozwojową (B+R). Polska, z nakładami na B+R wynoszącymi według danych za 2015 r. 1,0% PKB, znajduje się dopiero na 31. miejscu w gronie 35 państw członkowskich Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (*Organisation for Economic Co-operation and Development* - OECD), wyprzedzając jedynie Grecję, Łotwę, Meksyk i Chile. Średnia wartość tego wskaźnika dla państw OECD wyniosła w 2015 r. 2,4%. Jednym ze wskaźników wzrostu innowacyjności polskiej gospodarki, przyjętym w Strategii na Rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju, jest osiągnięcie nakładów na B+R w wysokości 1,7% PKB w 2020 r. oraz 2,5% PKB w 2030 r. Sektor szkolnictwa wyższego jest istotnym sektorem wykonawczym, którego udział w nakładach na B+R w 2015 r. wynosił 29%; z kolei udział sektora rządowego w finansowaniu nakładów na B+R to 42%. Zgodnie z dokumentem OECD *Innovation Strategy 2015: An Agenda for Policy Action*, finansowanie badań naukowych, w szczególności – badań podstawowych, ze źródeł publicznych jest kluczową cechą skutecznego systemu innowacji. Badania podstawowe zwiększają zasób wiedzy, zarówno w formie materialnej (publikacje), jak i w postaci kapitału ludzkiego (wiedza, umiejętności, doświadczenie), a ponadto przyczyniają się do opracowania nowych narzędzi i metod badawczych, tworzenia międzynarodowych sieci powiązań pomiędzy naukowcami oraz wyposażenia absolwentów szkół wyższych w umiejętność rozwiązywania złożonych problemów. Badania te dają również dostęp do globalnych zasobów wiedzy (nawet najpotężniejsze państwa mają mniejszościowy udział w tworzeniu tych zasobów), umożliwiając aplikację tej wiedzy na potrzeby rozwiązania konkretnych problemów.

Mając na względzie obecny stan szkolnictwa wyższego i nauki w Polsce oraz cele Strategii na Rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju, postulowane jest, oprócz działań wymienionych powyżej, wzmocnienie mechanizmów konkurencyjności uczelni w oparciu o jakość kształcenia oraz badań naukowych, umiędzynarodowienie szkolnictwa wyższego i nauki, stworzenie nowych ścieżek kariery akademickiej, zmiana systemu finansowania uczelni i sposobu zarządzania szkołami wyższymi, zwiększenie autonomii i odbiurokratyzowanie uczelni, a także stworzenie zachęt do prowadzenia badań interdyscyplinarnych i współpracy między nauką a biznesem oraz wsparcie procesów konsolidacyjnych. Reforma szkolnictwa wyższego, przewidująca realizację wymienionych działań, została zakwalifikowana do grupy strategicznych projektów Strategii na Rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju.

Należy zwrócić uwagę, że system szkolnictwa wyższego i nauki w praktyce stanowi jeden organizm, co jest widoczne zwłaszcza w przypadku uczelni, w których misje kształcenia, prowadzenia badań naukowych i współdziałania z otoczeniem społeczno-gospodarczym przenikają się i wzajemnie uzupełniają. Instytuty naukowe PAN, instytuty badawcze oraz międzynarodowe instytuty naukowe również podejmują działania regulowane przepisami dotyczącymi szkolnictwa wyższego (m.in. prowadzą studia doktoranckie i podyplomowe). Tymczasem regulacje o charakterze systemowym dotyczące szkolnictwa wyższego i nauki ujęte są w trzech odrębnych ustawach, tj. w ustawie z dnia 27 lipca 2005 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym (PSW), ustawie z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz stopniach i tytule w zakresie sztuki (ustawa o stopniach i tytule) oraz ustawie z dnia 30 kwietnia 2010 r. o zasadach finansowania nauki (ZFN). Ustawy te są w powszechnej opinii środowiska akademickiego nieczytelne i niekiedy niezrozumiałe, a w niektórych przypadkach nawet nawzajem ze sobą niespójne. Drobiazgowość regulacji zawartych w tych trzech ustawach oraz wydanych na ich podstawie aktach wykonawczych stanowi istotne ograniczenie autonomii uczelni i instytucji naukowych, a także jest powodem biurokratyzacji systemu szkolnictwa wyższego i nauki. W zgodnej opinii środowiska akademickiego konieczne jest przyjęcie nowych, spójnych i przejrzystych regulacji dotyczących funkcjonowania całego systemu.

Wśród kluczowych problemów szkolnictwa wyższego i nauki o charakterze systemowym, obok podnoszonych przez wszystkich interesariuszy zwiększenia poziomu finansowania, wymienić należy:

Wadliwe zasady dotyczące organizacji i ustroju uczelni ograniczające możliwość sprawnego zarządzania.

- Istotnym problemem systemowym są rozbudowane regulacje opisujące, w sposób drobiazgowy, zasady zarządzania na poziomie uczelni oraz ich jednostek organizacyjnych. Ogranicza to możliwość kształtowania struktury organizacyjnej w sposób adekwatny do misji i indywidualnych celów poszczególnych uczelni.
- Upodmiotowienie podstawowych jednostek organizacyjnych w zakresie kluczowych uprawnień (prowadzenie studiów wyższych, studiów doktoranckich oraz nadawanie stopni) oraz ewaluacji działalności naukowej, skutecznie ogranicza możliwości efektywnego zarządzania uczelnią.
- Coraz bardziej widoczny problem stanowi bardzo ograniczony udział w zarządzaniu uczelniami interesariuszy zewnętrznych, co nie sprzyja otwartości uczelni na otoczenie społeczno-gospodarcze oraz na uwzględnienie w zarządzaniu uczelnią zewnętrznej perspektywy.

Niedopasowanie struktury systemu szkolnictwa wyższego do wyzwań społecznych i gospodarczych.

Wciąż jest aktualny problem nieadekwatności struktury systemu szkolnictwa wyższego w stosunku do kluczowych wyzwań, m.in. zmian w wielkości i strukturze populacji studentów oraz dynamicznie zmieniających się potrzeb otoczenia społeczno-gospodarczego. Konieczne jest większe zróżnicowanie uczelni, odnoszące się do stopnia ich uczestnictwa w misji kształcenia studentów oraz prowadzenia badań naukowych.

- W polskim systemie szkolnictwa wyższego istnieje potrzeba wzmocnienia uczelni zawodowych, skupionych na wysokiej jakości dydaktyce prowadzonej w ramach studiów o profilu praktycznym.
- W polskim systemie szkolnictwa wyższego brakuje uniwersytetów badawczych, które byłyby w stanie skutecznie konkurować z najlepszymi uczelniami w Europie i na świecie w zakresie badań naukowych o przełomowym znaczeniu, a przy tym prowadziłyby kształcenie o najwyższej jakości, tzn. uczelni wystarczająco atrakcyjnych, aby przyciągnąć do Polski utalentowanych studentów, jak i wybitnych naukowców, w tym osoby rozpoczynające karierę naukową. Wyznacznikiem pozycji uczelni w świecie są międzynarodowe rankingi uniwersytetów. Jedynie dwie polskie uczelnie notowane są rankingu szanghajskim (Academic Ranking of World Universities), zajmując miejsca w czwartej i piątej setce. Biorąc pod uwagę cały system, w rankingu szanghajskim Polska zajmuje odległe 35. miejsce, ustępując np. Izraelowi, Brazylii, Austrii, czy Czechom. W rankingu Times Higher Education pozycja polskich uczelni jest jeszcze słabsza: najwyższej sklasyfikowane polskie uczelnie notowane są dopiero w szóstej setce rankingu.
- Aktualnie obowiązujące przepisy nie uwzględniają formuły współpracy uczelni umożliwiającej z jednej strony przeniesienie na poziom międzyuczelniany podstawowych zadań uczelni, z drugiej zaś – utrzymanie osobowości prawnej uczelni zainteresowanych taką współpracą.

Ograniczona autonomia finansowa uczelni

Barierą dla sprawnego zarządzania uczelnią jest ograniczona elastyczność w wydatkowaniu środków przekazywanych z budżetu państwa. W systemie szkolnictwa wyższego i nauki istnieje kilkadziesiąt strumieni finansowania, z odrębnymi zasadami co do możliwego zakresu wydatkowania środków. Podział strumieni finansowania uniemożliwia osiągnięcie efektu synergii pomiędzy tymi strumieniami oraz elastyczną gospodarkę finansową uczelni (przykładowo – z dotacji statutowej uczelnia może sfinansować wyłącznie wynagrodzenie pracownika naukowego, ale nie pracownika naukowo-dydaktycznego).

Niezadawalająca jakość kształcenia na studiach wyższych

W latach 2011-2015 wprowadzono istotne zmiany w zasadach prowadzenia kształcenia na studiach wyższych. Niektóre z nich skutecznie przyczyniają się do podnoszenia jakości i przydatności wykształcenia na rynku pracy, jak również różnicowania oferty dydaktycznej, np. wprowadzenie dwóch profili kształcenia: praktycznego i ogólnoakademickiego. Natomiast problem niezadawalającej jakości i przydatności studiów wyższych jest ciągle aktualny:

- Biurokratyzacja systemu kształcenia, zarówno w odniesieniu do warunków tworzenia kierunków studiów jak i procedur akredytacyjnych, która powoduje, że dążenie do spełniania licznych wymagań formalnych zastępuje dbałość o faktyczną jakość kształcenia i blokuje innowacyjne podejście do dydaktyki. Mimo zmian wprowadzonych na mocy tzw. ustawy deregulacyjnej w roku akademickim 2016/2017, które stopniowo zmieniają m.in. praktyki stosowane przez Państwową Komisję Akredytacyjną w ramach prowadzonej oceny, ustawa z dnia 27 lipca 2005 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. z 2016 r. poz. 1842, z późn. zm.) wciąż obejmuje szereg rozwiązań, które są przyczyną biurokratyzacji procesu kształcenia. Jednym z nich są tzw. minima kadrowe niezbędne do prowadzenia kierunku studiów. W systemie minimów nie jest uwzględniona najważniejsza kwestia w przypadku doboru kadr, tj. faktyczne posiadanie przez nauczycieli akademickich kwalifikacji i umiejętności do prowadzenia zajęć z określonego zakresu. Uczelnie skupiają się bowiem na realizacji minimalnych wymagań formalnych, nie zawsze prowadzących do zapewnienia wysokiej jakości kształcenia. Restrykcyjne warunki formalne są również barierą w prowadzeniu studiów wspólnych w porozumieniu z uczelniami zagranicznymi.
- Niewystarczający poziom dopasowania kształcenia do potrzeb otoczenia społeczno-gospodarczego. W badaniach Bilansu Kapitału Ludzkiego, prowadzonych w latach 2009–2014 jeszcze w warunkach wysokiego bezrobocia, zwłaszcza wśród młodzieży, ponad trzy czwarte pracodawców poszukujących pracowników wskazywało na brak możliwości znalezienia pracowników o właściwych kompetencjach.
- Niski status dydaktycznej ścieżki kariery akademickiej, w porównaniu do ścieżki naukowej, co skutecznie ogranicza motywację do osiągania przez nauczycieli akademickich doskonałości w zakresie dydaktyki akademickiej.

Niska skuteczność kształcenia doktorantów

Dzisiejsi doktoranci w przyszłości będą tworzyć kadrę akademicką, a także elity intelektualne Polski i kadrę wysokiej klasy specjalistów pracujących na potrzeby polskiej gospodarki. Obecny model uzyskiwania stopnia doktora, oparty

przede wszystkim na studiach doktoranckich, jest obarczony poważnymi wadami, wśród których należy wymienić:

- Coraz większe upodabnianie się studiów doktoranckich do studiów wyższych (co jest uznawane za efekt wdrożenia Procesu Bolońskiego), ale z pominięciem zewnętrznej oceny jakości kształcenia. Sprzyja to niskiej jakości programów kształcenia. Brak zewnętrznej oceny jakości jest jedną z głównych wad systemu kształcenia doktorantów wskazywanych przez Najwyższą Izbę Kontroli w informacji o wynikach kontroli w zakresie kształcenia na studiach doktoranckich (informacja z dnia 5 stycznia 2016 r.).
- Umasowienie studiów doktoranckich, które jest szczególnie widoczne w naukach społecznych i humanistycznych – doktoranci odbywający studia w tych dwóch obszarach stanowią ponad 50% doktorantów.
- Niska skuteczność studiów doktoranckich – mimo dynamicznego wzrostu liczby doktorantów po 2008 r. (wzrost liczby doktorantów o blisko 1/3, a uczestników stacjonarnych studiów doktoranckich – o 2/3) właściwie nie wzrosła liczba nadawanych stopni doktora, która zatrzymała się na poziomie 6 tys. rocznie. Z drugiej strony, mamy relatywnie niską, w porównaniu do krajów rozwiniętych, liczbę nadawanych stopni doktora. Zgodnie z danymi OECD (*Education at a Glance*, 2016), Polska, ze wskaźnikiem rozpoczynania studiów doktoranckich (entry rate) w ujęciu netto o wartości 3,14%, zajmuje dziesiąte miejsce wśród 33 państw OECD, dla których dostępne są wartości tego wskaźnika (najwięcej: Niemcy – 5,52%, średnia dla całej OECD to 2,50%). Sytuacja wygląda zupełnie inaczej, jeśli chodzi o wskaźniki ukończenia studiów doktoranckich (graduation rate) w ujęciu netto. Polska, z wartością tego wskaźnika na poziomie 0,40%, zajmuje czwarte miejsce od końca w grupie 31 państw, a ostatnie wśród europejskich państw członkowskich OECD. Porównanie wartości tych dwóch wskaźników pokazuje, że w Polsce liczba osób kończących studia doktoranckie jest 8-krotnie mniejsza od liczby osób, które podejmują takie studia – w grupach wiekowych właściwych dla podejmowania i kończenia studiów doktoranckich (oba wskaźniki są w ujęciu netto i są to jedyne dostępne tego typu wskaźniki). Jest to najgorszy wynik wśród 29 państw OECD, dla których dostępne są wartości obu wskaźników. Dla całej OECD średnia relacja liczby osób kończących studia doktoranckie do liczby osób podejmujących te studia wynosi 2/3.
- Brak adekwatnego wsparcia finansowego dla doktorantów, który wymusza podejmowanie dodatkowej pracy, co negatywnie wpływa na możliwość zaangażowania się w badania naukowe i przygotowanie rozprawy doktorskiej. Problem ten idzie w parze ze skomplikowanym i rozdrobnionym systemem obecnie istniejącego wsparcia finansowego doktorantów.
- Niski poziom rozwoju akademickiego rynku pracy dla doktorantów i młodych naukowców związany z ograniczonymi możliwościami zatrudnienia przy realizacji projektów i grantów oraz dążeniem do stabilizacji kariery naukowej w oparciu o długoterminowe umowy i kontrakty.
- Niski poziom internacjonalizacji studiów doktoranckich, które (inaczej niż w innych krajach rozwiniętych) są mniej umiędzynarodowione niż studia magisterskie (1,7% wobec 2,7% na studiach magisterskich, według danych OECD, *Education at a Glance*, 2016). Odsetek doktorantów cudzoziemców w Polsce należy do najniższych wśród krajów Unii Europejskiej, co świadczy o bardzo niskiej zdolności do przyciągania talentów z zagranicy.
- Powszechny pogląd w środowisku akademickim o coraz bardziej wątpliwej jakości rozpraw doktorskich wyrażany m.in. przez uczestników czwartej konferencji programowej poprzedzającej Narodowy Kongres Nauki („Ścieżki kariery akademickiej i rozwój młodej kadry naukowej”; Katowice, 26–27 stycznia 2017 r.).
- Problemy w realizacji interdyscyplinarnych rozpraw doktorskich.

System stopni i tytułów hamujący dążenie naukowców do doskonałości naukowej i prowadzenia badań interdyscyplinarnych.

- Problemem polskiego systemu szkolnictwa wyższego i nauki jest rozdrobniona klasyfikacja obszarów wiedzy, dziedzin nauki i sztuki oraz dyscyplin naukowych i artystycznych. Aktualna klasyfikacja obejmuje 8 obszarów, 22 dziedziny i 102 dyscypliny. Powiązanie tej klasyfikacji z uprawnieniami do prowadzenia studiów wyższych i studiów doktoranckich oraz do nadawania stopni w nauce i sztuce jest źródłem poważnych problemów w prowadzeniu interdyscyplinarnych badań naukowych. Rozdrobniona klasyfikacja bynajmniej nie służy też właściwej widoczności w światowym obiegu nauki wyników badań polskich naukowców.
- Istotnym problemem polskiej nauki jest późny wiek uzyskiwania habilitacji (46 lat) będącej w praktyce warunkiem uzyskania pełnej samodzielności naukowej, promowania doktorów i recenzowania rozpraw doktorskich. Jednocześnie zauważalna jest inflacja uprawnień do nadawania stopnia doktora habilitowanego, które coraz trudniej uznać za jakkolwiek wyznacznik naukowej doskonałości. Obecnie uprawnienia do nadawania stopnia doktora habilitowanego ma blisko 600 jednostek i w prawie każdej publicznej uczelni akademickiej funkcjonuje co najmniej jedna jednostka z takimi uprawnieniami. Wśród nich znajdują się także wydziały, które w wyniku kompleksowej oceny jakości działalności naukowej lub badawczo-rozwojowej jednostek naukowych przeprowadzonej w 2017 r., otrzymały najniższą możliwą kategorię C (w wyniku prowadzonych jeszcze postępowań odwoławczych ich liczba może ulec zmniejszeniu). W ciągu zaledwie trzech lat (2012–2015) liczba doktorów habilitowanych zatrudnionych w uczelniach, instytutach naukowych Polskiej Akademii Nauk, międzynarodowych instytutach naukowych i instytutach badawczych wzrosła o prawie 1/4.
- Wnioski z konferencji programowych poprzedzających Narodowy Kongres Nauki wskazują, że środowisko akademickie oczekuje uwzględnienia w systemie instytucji centralnej czuwającej nad jakością postępowań

awansowych w nauce. Funkcjonowanie takiego organu jest konsekwencją utrzymania centralnego charakteru rozwiązań dotyczących organizacji systemu stopni oraz istotnych konsekwencji związanych z ich nadawaniem (np. możliwość promowania doktorantów, recenzowania rozpraw doktorskich). Jednocześnie jednak sprawująca tę funkcję Centralna Komisja do Spraw Stopni i Tytułów jest jedną z najczęściej krytykowanych instytucji sektora. Krytyka ma dwa wymiary: strukturalny i personalny. Wśród głównych powodów krytyki wymienia się hermetyczność środowiska profesorskiego, problem tzw. recenzji grzecznościowych, zapóźnienie infrastrukturalne w wymiarze informatycznym, groźbę wyboru kandydatów popularnych i dobrze „usytuowanych środowiskowo” ale bez osiągnięć naukowych, a także polityczną niefortunność nazwy.

Niski poziom znaczenia wyników badań naukowych prowadzonych w Polsce w światowej nauce:

- Relatywnie niewielka część dorobku polskich naukowców ma kluczowy wpływ na światowy obieg myśli. Publikacje polskich naukowców w 1% najlepszych źródeł indeksowanych międzynarodowych bazach stanowią zaledwie 0,7%. Blisko o połowę więcej takich publikacji mają Czesi, dwa razy więcej Węgrzy, a ponad trzy razy więcej Belgowie. To oznacza, że artykuły z polskimi afiliacjami relatywnie częściej publikowane są w czasopiśmie o niższym wpływie na kształt dyskursu naukowego. Ten problem pokazuje zestawienie liczby polskich czasopism w SCOPUS, których jest 350, z wykazem czasopism punktowanych, w którym jest aktualnie aż 2477 tytułów. Obecne zasady funkcjonowania wykazu czasopism są kluczowym powodem presji na publikowanie dużej liczby artykułów naukowych w czasopiśmie naukowych o lokalnym zasięgu.
- Niski poziom umiędzynarodowienia polskiej nauki. Problem ten najlepiej obrazują wyniki polskich naukowców w konkursach grantowych realizowanych przez Europejską Radę ds. Badań Naukowych (ERC). W 2016 r. w Polsce realizowanych było tylko 6 grantów ERC. Dla porównania: w Hiszpanii (porównywalnej pod względem liczby ludności) – realizowanych było 165 grantów tego typu; w Holandii (porównywalnej pod względem liczby naukowców) – 230 grantów, a na Węgrzech (nowy kraj członkowski) – 15 grantów. Polscy naukowcy mieli też jeden z najniższych w UE współczynników sukcesu w aplikacji o granty ERC – tylko 2,5%. W przypadku ww. krajów kształtowało się to odpowiednio: w Hiszpanii – na poziomie 10,9%; Holandii – 21%; na Węgrzech – 10,6%. Pod względem liczby wniosków składanych w programie Horyzont 2020, przypadających na 1 milion mieszkańców Polska zajmuje ostatnie – 28 miejsce. Polska jest płatnikiem netto do unijnego programu badań Horyzont 2020 – udział polskich organizacji w finansowaniu z tego programu wynosi 0,9%, a wkład Polski do programu w latach 2014–2016 przewyższył uzyskane środki o ok. 2,3 mld zł. Ze względu na przewidywany w wieloletnich ramach finansowych wzrost udziału programu Horyzont 2020 w budżecie UE oraz rosnący udział Polski we wpłatach do budżetu UE, utrzymywanie udziału polskich organizacji w finansowaniu z programu Horyzont 2020 na dotychczasowym poziomie prowadziłoby do pogłębiania ujemnego salda pomiędzy polskim wkładem do programu oraz uzyskiwanym z niego finansowaniem. W okresie całej perspektywy finansowej 2014–2020 ujemne saldo zamknęłoby się kwotą ponad 7 mld zł – taka byłaby wartość nakładów na badania prowadzone w państwach o najwyższym poziomie rozwoju, a sfinansowanych przez polskich podatników.

2. Rekomendowane rozwiązanie, w tym planowane narzędzia interwencji, i oczekiwany efekt

Projekt ustawy - Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce łączy materię trzech najważniejszych ustaw systemowych: PSW, o stopniach i tytule oraz ZFN. Dodatkowo, projekt ustawy obejmie również przepisy ustawy z dnia 17 lipca 1998 r. o pożyczkach i kredytach studenckich, z uwagi na ścisłe powiązanie kredytów studenckich z systemem pomocy materialnej dla studentów i doktorantów. O około połowę zmniejszony zostanie wolumen przepisów ustawowych oraz liczba rozporządzeń (w porównaniu do łącznej liczby rozporządzeń w ww. ustawach).

Wśród najważniejszych zmian, odnoszących się do problemów wskazanych w części 1, wymienić należy następujące:

- 1) Zmiany w przepisach dotyczących ustroju i organizacji uczelni oraz wzajemnych relacji między organami:
 - W zdecydowanym stopniu poszerzona zostanie autonomia organizacyjna uczelni. Statut uczelni określi zasady organizacji i funkcjonowania uczelni, w tym m.in. sposób powoływania i odwoływania organów uczelni oraz organizowania wyborów do organów uczelni. Struktura organizacyjna uczelni oraz podział zadań w ramach tej struktury będą określane przez rektora. W ustawie nie będą regulowane kwestie związane z funkcjonowaniem jednostek organizacyjnych uczelni.
 - Do szczebla uczelni przypisane zostaną uprawnienia w zakresie prowadzenia studiów wyższych, uprawnień do nadawania stopni, prawa do prowadzenia kształcenia doktorantów w szkołach doktorskich. Uczelnia stanie się ponadto podmiotem ewaluacji jakości działalności naukowej oraz oceny jakości kształcenia w ramach jednej z ocen (ocena kompleksowa).
 - Wprowadzony zostanie nowy organ w uczelni, tj. rada uczelni, wybierana przez senat uczelni, której członkowie będą rekrutować się w większości spoza uczelni. Do zadań Rady będzie należało m.in. wskazywanie kandydatów na rektora, wybieranego następnie przez kolegium elektorów, albo wybór rektora (w obydwu przypadkach kandydaci na rektora będą opiniowani przez senat), uchwalanie strategii uczelni przygotowanej przez rektora oraz monitorowanie gospodarki finansowej w uczelni.

2) Zmiany w zakresie struktury systemu szkolnictwa wyższego:

- Zmodyfikowane zostaną zasady podziału uczelni na uczelnie akademickie i zawodowe. Warunkiem zakwalifikowania uczelni do grupy uczelni akademickich będzie docelowo posiadanie kategorii B+ w co najmniej jednej dyscyplinie (B+ stanowi jednocześnie warunek uzyskania uprawnień do nadawania stopnia doktora). Uczelnia spełniająca ten warunek będzie miała jednocześnie możliwość złożenia wniosku o zakwalifikowanie do grupy uczelni zawodowych. Dywersyfikacji misji uczelni zawodowych i akademickich będą sprzyjać różne algorytmy podziału subwencji oraz różne warunki prowadzenia kształcenia. Uczelnia zawodowa będzie mogła prowadzić kształcenie na studiach wyższych tylko na profilu praktycznym. Dla uczelni zawodowych będzie również zastrzeżona możliwość prowadzenia kształcenia specjalistycznego umożliwiającego uzyskanie świadectwa dyplomowanego specjalisty albo dyplomowanego specjalisty technologa, potwierdzającego posiadanie kwalifikacji pełnej na 5. poziomie polskiej ramy kwalifikacji. Uczelnia akademicka natomiast będzie mogła prowadzić kształcenie także na profilu ogólnoakademickim, jak również, po spełnieniu ustawowych warunków, kształcenie w szkołach doktorskich.
- Projekt ustawy przewiduje realizację programu „Inicjatywa doskonałości – uczelnia badawcza”, którego celem będzie wyłonienie w sposób funkcjonalny uczelni badawczych. Do konkursu w ramach programu będą mogły przystąpić uczelnie akademickie spełniające określone w ustawie warunki brzegowe. W ramach konkursu uczelnie będą przedstawiać wieloletnią strategię uczelni na rzecz doskonałości naukowej oraz podniesienia jakości kształcenia. Wnioski będą oceniane przez międzynarodowy panel ekspertów. Dodatkowe wsparcie w formie zwiększenia subwencji dla uczelni wyłonionych w konkursie będzie oparte na kontrakcie, który zobowiązywać będzie uczelnie do osiągnięcia zadeklarowanych we wniosku celów. Efektem konkursu powinno być powstanie w Polsce uczelni o światowej renomie.
- Obok programu „Inicjatywa doskonałości – uczelnia badawcza”, uruchomiony zostanie program „Regionalna inicjatywa doskonałości”, którego celem będzie umocnienie znaczenia działalności naukowej uczelni w wybranych dyscyplinach, z uwzględnieniem konieczności zapewnienia zrównoważonego terytorialnie rozwoju uczelni. Konkurs w ramach tego programu będzie realizowany z podziałem na określone w ogłoszeniu o konkursie regiony. Dyscypliny lub grupy dyscyplin, w których będzie przeprowadzony konkurs, będą określone odrębnie dla poszczególnych regionów. Do konkursu będą mogły przystąpić uczelnie akademickie spełniające określone w ustawie warunki brzegowe, ale jednocześnie niespełniające kryteriów brzegowych przewidzianych dla konkursu „Inicjatywa doskonałości – uczelnia badawcza”.
- Minister będzie również realizował przedsięwzięcie „Dydaktyczna inicjatywa doskonałości”, kierowane do publicznych uczelni zawodowych. Celem „Dydaktycznej inicjatywy doskonałości” będzie wsparcie publicznych uczelni zawodowych w doskonaleniu jakości kształcenia. W jego ramach uczelnie zawodowe osiągające najlepsze wyniki monitoringu karier zawodowych absolwentów, zwłaszcza w zakresie wskaźników względnych uwzględniających sytuację na rynku pracy w miejscu zamieszkania absolwenta, oraz posiadające najlepsze rezultaty w zakresie oceny jakości kształcenia, otrzymają w danym roku zwiększenie subwencji, którego kwota będzie określana w corocznym komunikacie ministra.
- Projekt ustawy przewiduje wprowadzenie możliwości tworzenia federacji podmiotów systemu szkolnictwa wyższego i nauki. Federacja będzie mogła być utworzona przez publiczną uczelnię akademicką z inną publiczną uczelnią akademicką, instytutem naukowym PAN, instytutem badawczym lub międzynarodowym instytutem naukowym, albo przez niepubliczną uczelnię akademicką z inną niepubliczną uczelnią akademicką. Na szczebel federacyjny będą przekazywane zadania związane z prowadzeniem działalności naukowej, kształceniem doktorantów, nadawaniem stopni i komercjalizacją wyników badań naukowych, prac rozwojowych oraz know-how związanego z tymi wynikami. Jednostki uczestniczące będą mogły powierzyć federacji realizowanie innych zadań, z wyłączeniem prowadzenia kształcenia na studiach.

3) Zmiany w zakresie zasad finansowania systemu szkolnictwa wyższego i nauki, w tym m.in. istotna integracja strumieni finansowania, zwłaszcza w odniesieniu do uczelni.

- Istotna integracja strumieni finansowania, zwłaszcza w odniesieniu do uczelni, zmiana formy przekazywania środków do podmiotów systemu szkolnictwa wyższego i nauki oraz nowy instrument dofinansowywania uczelni publicznych to najważniejsze ze zmian w systemie finansowania szkolnictwa wyższego i nauki.
- Projekt ustawy przewiduje istotną integrację strumieni finansowania, zwłaszcza w odniesieniu do uczelni. Uczelnie będą dostawały jedną subwencję badawczo-dydaktyczną przeznaczoną na utrzymanie potencjału dydaktycznego oraz utrzymanie potencjału badawczego.
- Środki finansowe wskazane w projektowanej ustawie na utrzymanie potencjału dydaktycznego będą pochodziły z połączenia dotychczasowych dotacji przeznaczonych na zadania związane z:
 - o kształceniem studentów studiów stacjonarnych, kształceniem uczestników stacjonarnych studiów doktoranckich, kształceniem kadr naukowych, utrzymaniem uczelni, w tym na remonty (art. 94 ust. 1 pkt 1 ustawy PSW), z wyłączeniem środków przeznaczonych na kształcenie uczestników stacjonarnych studiów doktoranckich;

- świadczeniami zdrowotnymi, wykonywanymi w ramach kształcenia studentów studiów stacjonarnych w podstawowej jednostce organizacyjnej uczelni medycznej lub innej uczelni publicznej, w której prowadzone jest kształcenie na kierunkach medycznych pod bezpośrednim nadzorem nauczycieli akademickich posiadających kwalifikacje do wykonywania zawodu medycznego właściwego ze względu na treści kształcenia (art. 94 ust. 1 pkt 8 ustawy PSW);
 - prowadzeniem podyplomowego kształcenia w celu zdobywania specjalizacji przez lekarzy, lekarzy dentyistów, lekarzy weterynarii, farmaceutów, pielęgniarki i położne oraz przez diagnostów laboratoryjnych (art. 94 ust. 1 pkt 9 ustawy PSW);
 - dofinansowaniem podstawowych jednostek organizacyjnych uczelni prowadzących kierunek studiów, który uzyskał ocenę wyróżniającą Komisji w ramach oceny programowej (art. 94b ust. 1 pkt 2 ustawy PSW);
 - dofinansowaniem uczelni publicznych, w których w danym roku akademickim rozpoczęli studia pierwszego stopnia lub jednolite studia magisterskie studenci, którzy w roku rozpoczęcia studiów uzyskali najlepsze wyniki egzaminów maturalnych (art. 94b ust. 1 pkt 6 ustawy PSW).
- Środki finansowe wskazane w projektowanej ustawie na utrzymanie potencjału badawczego będą pochodziły z połączenia dotychczasowych dotacji przeznaczonych na:
- utrzymanie potencjału badawczego (art. 18 ust. 1 pkt 1 ustawy o ZFN);
 - działalność podstawowych jednostek organizacyjnych uczelni, jednostek naukowych Polskiej Akademii Nauk, instytutów badawczych i międzynarodowych instytutów naukowych polegającą na prowadzeniu badań naukowych lub prac rozwojowych oraz zadań z nimi związanych, służących rozwojowi młodych naukowców oraz uczestników studiów doktoranckich, finansowanych w wewnętrznym trybie konkursowym (art. 18 ust. 1 pkt 3 ustawy ZFN);
 - finansowanie zadań związanych z kształceniem uczestników stacjonarnych studiów doktoranckich prowadzonych w uczelniach niepublicznych (art. 94b ust. 1 pkt 4 ustawy PSW);
 - kształceniem studentów studiów stacjonarnych, kształceniem uczestników stacjonarnych studiów doktoranckich, kształceniem kadr naukowych, utrzymaniem uczelni, w tym na remonty (art. 94 ust. 1 pkt 1 ustawy PSW), w zakresie środków przeznaczonych na kształcenie uczestników stacjonarnych studiów doktoranckich;
- Środki finansowe wskazane w projektowanej ustawie na system świadczeń będą pochodziły z połączenia dotychczasowych dotacji przeznaczonych na:
- bezzwrotną pomoc materialną dla studentów oraz dla doktorantów w uczelniach publicznych (art. 94 ust. 1 pkt 7 ustawy PSW);
 - bezzwrotną pomoc materialną dla studentów oraz dla doktorantów w uczelniach niepublicznych (art. 94 ust. 4 ustawy PSW).
- Środki określone w projektowanej ustawie na zadania związane z zapewnieniem osobom z niepełnosprawnościami warunków do pełnego udziału w procesie przyjmowania na studia, kształceniu lub prowadzeniu działalności naukowej; będą pochodziły z połączenia dotychczasowych dotacji przeznaczonych na:
- zadania związane ze stwarzaniem studentom i doktorantom, będącym osobami niepełnosprawnymi warunków do pełnego udziału w procesie kształcenia w uczelniach publicznych (art. 94 ust. 1 pkt 11 ustawy PSW);
 - zadania związane ze stwarzaniem studentom i doktorantom będącym osobami niepełnosprawnymi warunków do pełnego udziału w procesie kształcenia w uczelniach niepublicznych (art. 94 ust. 4a ustawy PSW).

4) Zmiany mające na celu podniesienie jakości i przydatności kształcenia na studiach wyższych:

- zniesienie minimów kadrowych niezbędnych do prowadzenia kierunku studiów na rzecz wymogu prowadzenia co najmniej 75% (w przypadku profilu ogólnoakademickiego) lub 50% (w przypadku profilu praktycznego) zajęć przez nauczycieli akademickich zatrudnionych w danej uczelni jako podstawowym miejscem pracy.
- wprowadzenie regulacji upraszczających prowadzenie studiów wspólnych w porozumieniu z zagranicznymi uczelniami, w tym m.in. pozwalających na określenie niektórych warunków (np. wymogi dotyczące nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia) w umowie.
- zmodyfikowanie zasad prowadzenia studiów o profilu praktycznym, które będą musiały uwzględniać m.in. 6-miesięczne praktyki zawodowe na studiach I stopnia i jednolitych studiach magisterskich.
- wprowadzenie obowiązku publikacji recenzji prac dyplomowych.
- zmodyfikowanie zasad oceny jakości kształcenia. Proponuje się wprowadzenie tzw. „oceny kompleksowej”, która będzie polegać na weryfikacji skuteczności działań podejmowanych przez same uczelnie na rzecz doskonalenia jakości kształcenia. Ocena będzie przeprowadzana na wniosek uczelni. Pozytywny wynik oceny kompleksowej będzie zwalniał daną uczelnię na okres 3-8 lat z oceny programowej w dziedzinach wskazanych przez Polską Komisję Akredytacyjną. Uczelnia z pozytywnym wynikiem oceny kompleksowej będzie również uzyskiwała na ten czas pełną autonomię programową w zakresie otwierania nowych kierunków studiów przypisanych do dyscyplin zawierających się w dziedzinach wskazanych przez PKA.
- wzmocnienie pozycji dydaktycznej ścieżki kariery akademickiej. Z wyjątkiem stanowiska profesora, zastrzeżonego

dla osób z tytułem profesora, nauczyciele akademicy we wszystkich trzech grupach (pracownicy dydaktyczni, badawczo-dydaktyczni i badawczy) będą mogli być zatrudniani na stanowiskach asystenta, adiunkta i profesora uczelni. Uczelnie będą musiały określić kwalifikacje wymagane do zatrudnienia na danym stanowisku oraz kryteria oceny odrębnie dla każdej z grup stanowisk.

5) Wprowadzenie nowego modelu kształcenia doktorantów i ubiegania się o stopień doktora:

- Proponuje się nowy model uzyskiwania stopnia doktora oparty na dwóch trybach:
 - o kształcenie w szkołach doktorskich, które zastąpi studia doktoranckie i nie będzie uwzględniało formy niestacjonarnej,
 - o tryb eksternistyczny, stanowiący kontynuację ścieżki tzw. „z wolnej stopy”.
- Szkoły doktorskie powinny wspierać interdyscyplinarność w badaniach naukowych oraz kształcenie zaawansowanych kompetencji transferowalnych. Szkoła doktorska będzie mogła być utworzona docelowo dla co najmniej dwóch dyscyplin naukowych (według nowej klasyfikacji dziedzin i dyscyplin), w których uczelnia posiada co najmniej kategorię B+ uzyskaną w ramach ewaluacji jakości działalności naukowej. Szkoły doktorskie będą mogły być także tworzone na tych samych warunkach przez instytuty naukowe Polskiej Akademii Nauk, międzynarodowe instytuty naukowe oraz instytuty badawcze (dalej: instytuty naukowe), jak również wspólnie przez uczelnie i instytuty naukowe. Wyjątkiem od tej zasady będą uczelnie prowadzące działalność naukową tylko w jednej dyscyplinie, która jest dyscypliną w zakresie teologii lub kultury fizycznej, lub dyscypliną artystyczną, i posiadające w tej dyscyplinie kategorię co najmniej B+.
- Osoby podejmujące kształcenie w szkole doktorskiej będą miały status doktoranta i zostaną objęte powszechnym systemem stypendialnym dla doktorantów. Każdy doktorant otrzyma stypendium w wysokości co najmniej 37% minimalnego wynagrodzenia profesora, określanego na podstawie rozporządzenia ministra, natomiast w przypadku pozytywnego wyniku oceny śródkresowej minimalna wysokość stypendium będzie wynosić 57% minimalnego wynagrodzenia profesora. Stypendia zostaną objęte przepisami o systemie ubezpieczeń społecznych. Łączny okres wypłacania stypendium nie będzie mógł przekroczyć 4 lat. Wprowadzenie powszechnego systemu stypendialnego dla doktorantów powiązane jest z uproszczeniem wsparcia finansowego dla doktorantów polegającego na likwidacji świadczeń z funduszy pomocy materialnej dla doktorantów oraz zwiększenia stypendium doktoranckiego. Wyjątkiem będzie wprowadzenie dedykowanego doktorantom posiadającym orzeczenie o stopniu niepełnosprawności zwiększenia stypendium doktoranckiego w wysokości 30% kwoty stypendium przysługującego do miesiąca, w którym przeprowadzana jest ocena śródkresowa. Doktorant, któremu kształcenie zostanie zawieszona na okres odpowiadający czasowi trwania urlopu macierzyńskiego, urlopu na warunkach urlopu macierzyńskiego, urlopu ojcowskiego oraz urlopu rodzicielskiego, będzie otrzymywał w tym czasie stypendium doktoranckie. Wysokość stypendium w okresie zawieszenia będzie wyliczana przy odpowiednim zastosowaniu przepisów dotyczących ustalania zasiłku macierzyńskiego. Okres zawieszenia nie będzie się wliczał do okresu pobierania stypendium doktoranckiego.
- Rozwiązania mające na celu podniesienie jakości kształcenia doktorantów oraz rozpraw doktorskich:
 - o uczelnia lub instytut naukowy będzie posiadał uprawnienia do nadawania stopni naukowych w dyscyplinach, w których w wyniku ewaluacji jakości działalności naukowej uzyska kategorię co najmniej B+;
 - o wprowadzona zostanie w ramach szkoły doktorskiej ewaluacja śródkresowa postępów w przygotowaniu rozprawy doktorskiej (z udziałem recenzentów z innej uczelni), przeprowadzona w oparciu o indywidualny plan badawczy, której pozytywny wynik będzie przepustką do dalszego kształcenia oraz warunkiem uzyskania wyższego stypendium;
 - o wprowadzenie trzeciego recenzenta spoza uczelni lub instytutu naukowego, w którym przygotowywana jest rozprawa doktorska;
 - o wprowadzenie ewaluacji szkół doktorskich;
 - o uzależnienie nadania stopnia doktora od wykazania osiągnięcia efektów uczenia się dla kwalifikacji na poziomie 8 Polskiej Ramy Kwalifikacji oraz znajomości nowożytnego języka obcego na poziomie co najmniej C1 oraz umożliwienie uczelniom i instytutom naukowym określenie dodatkowych wymagań;
 - o wprowadzenie jawności rozpraw doktorskich;
 - o wprowadzenie możliwości nadania stopnia naukowego doktora w dziedzinie.

6) Zmiany dotyczące klasyfikacji dziedzin i dyscyplin naukowych i artystycznych oraz systemu stopni i tytułów:

- W miejsce trzypoziomowej klasyfikacji obszarów wiedzy, dziedzin i dyscyplin wprowadzona zostanie dwupoziomowa klasyfikacja dziedzin nauki i sztuki oraz dyscyplin naukowych i artystycznych. Minister określając w drodze rozporządzenia klasyfikację będzie miał na uwadze systematykę dziedzin i dyscyplin przyjętą przez Organizację Współpracy Gospodarczej i Rozwoju.
- Uprawnienia do nadawania stopni naukowych, ewaluacja jakości działalności naukowej, kształcenie doktorantów w szkołach doktorskich oraz uprawnienia do prowadzenia studiów wyższych oparte zostaną na nowej klasyfikacji.
- Podniesienie znaczenia habilitacji jako certyfikatu doskonałości naukowej, umożliwiającego promowanie doktorów i recenzowanie prac doktorskich oraz przyspieszenie momentu osiągnięcia samodzielności naukowej:

- docelowe przyznanie uprawnień do nadawania stopnia doktora habilitowanego uczelniom, instytutom naukowym PAN, instytutom badawczym i międzynarodowym instytutom naukowym, które w wyniku ewaluacji jakości działalności naukowej uzyskały kategorię co najmniej B+ w danej dyscyplinie;
 - wprowadzenie przyspieszonej ścieżki uzyskiwania stopnia doktora habilitowanego dla osób ze stopniem doktora, które uzyskały grant ERC lub uzyskały i rozliczyły inny prestiżowy grant (w ramach konkursu uwzględnionego w wykazie określonym w rozporządzeniu MNiSW po zasięgnięciu opinii Rady Doskonałości Naukowej oraz Komisji Ewaluacji Nauki), w ramach którego kierowały zespołem badawczym;
 - zniesienie wymogu habilitacji jako warunku utrzymania zatrudnienia na stanowisku adiunkta;
 - zniesienie minimów kadrowych, w tym konieczności zatrudnienia określonej liczby osób ze stopniem doktora habilitowanego jako warunku do prowadzenia studiów na kierunku oraz do uzyskiwania uprawnień do nadawania stopnia doktora oraz doktora habilitowanego.
- W miejsce Centralnej Komisji do Spraw Stopni i Tytułów Naukowych powołana zostanie Rada Doskonałości Naukowej. Każda z dyscyplin będzie reprezentowana przez trzy osoby posiadające tytuł profesora/stopień doktora habilitowanego wybrane przez osoby posiadające stopień doktora habilitowanego lub tytuł profesora reprezentujące daną dyscyplinę. Kandydata na członka RDN będą mogły zgłosić: uczelnia, instytut PAN, instytut badawczy lub instytut międzynarodowy, które w danej dyscyplinie będą posiadały kategorię naukową A+, A albo B+. Warunkiem członkostwa w Radzie jest znaczący i aktualny dorobek naukowy, tj. autorstwo co najmniej: 1 monografii naukowej wydanej w okresie ostatnich 5 lat przez wydawnictwo, które w dniu publikacji było ujęte w ministerialnym wykazie wydawnictw publikujących recenzowane monografie naukowe, 3 artykułów naukowych opublikowanych w okresie ostatnich 5 lat w czasopiśmie naukowych lub w recenzowanych materiałach z konferencji międzynarodowej, które w dniu publikacji były ujęte w ministerialnym wykazie czasopism naukowych publikujących recenzowane artykuły, zrealizowanego w ciągu ostatnich 5 lat wybitnego osiągnięcia w zakresie opracowania i wdrożenia oryginalnego rozwiązania projektowego, konstrukcyjnego, technologicznego lub artystycznego, lub 1 wybitnego dzieła artystycznego zrealizowanego w okresie ostatnich 5 lat;
 - Wprowadzony zostanie nowy system wyboru recenzentów wskazywanych na mocy Ustawy przez Radę Doskonałości Naukowej, m.in. na potrzeby postępowań habilitacyjnych oraz postępowań w sprawie nadania tytułu profesora. Rada będzie wskazywać kandydatów na recenzentów w liczbie co najmniej trzykrotnie przewyższającej liczbę recenzentów wyznaczanych w danej sprawie, następnie Biuro Rady będzie przeprowadzało procedurę losowania.
- 7) Zmiana zasad ewaluacji jakości działalności naukowej:
- Podmiotem ewaluacji działalności naukowej, od ewaluacji przeprowadzonej w 2021 r., nie będą już jednostki naukowe w rozumieniu ustawy ZFN, ale uczelnie, instytuty naukowe PAN, międzynarodowe instytuty naukowe lub instytuty badawcze w ramach poszczególnych dyscyplin, w których prowadzą działalność naukową. W przypadku uczelni akademickich oraz instytutów, ewaluacja będzie przeprowadzana obligatoryjnie, natomiast dla uczelni zawodowych oraz innych prowadzących głównie działalność naukową w sposób samodzielny i w ciągły, ewaluacja będzie fakultatywna. Ewaluacja będzie mogła być przeprowadzona w ramach dyscyplin w podmiocie zatrudniającym w przeliczeniu na pełny wymiar czasu pracy co najmniej 12 pracowników prowadzących działalność naukową w danej dyscyplinie.
 - Poziom naukowy prowadzonej działalności będzie ewaluowany z uwzględnieniem dwóch nowych wykazów, ukierunkowanych na premiowanie znaczących dla światowego biegu myśli publikacji naukowych, określonych na podstawie rozporządzenia MNiSW: wykazu czasopism naukowych i recenzowanych materiałów z konferencji międzynarodowych ujętych w międzynarodowych bazach czasopism naukowych o największym zasięgu albo będących przedmiotem projektów finansowanych w ramach specjalnego programu „Wsparcie dla czasopism naukowych”, oraz wykazu wydawnictw naukowych publikujących recenzowane monografie naukowe.
 - Zwiększenie znaczenia oceny eksperckiej w ewaluacji (peer review), zwłaszcza w zakresie kryterium dotyczącego wpływu działalności naukowej na funkcjonowanie społeczeństwa i gospodarki.
 - Wprowadzenie pięciostopniowej skali ocen: A+, A, B+, B, C, w miejsce czterostopniowej (A+, A, B, C).

Konsekwencją wprowadzanych regulacji w ustawie – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce jest potrzeba uregulowania w odrębnej ustawie – Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce kwestii mających na celu skuteczne i sprawne wejście w życie przepisów dotyczących systemu szkolnictwa wyższego i nauki. Ustawa – Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce zawiera przepisy ogólne, zmieniające, uchylające, przejściowe, dostosowujące i końcowe. Określa m.in. sekwencję wdrażania poszczególnych regulacji zawartych w ustawie – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce. Przewidywany harmonogram wdrażania opisany jest w części 11 Oceny Skutków Regulacji.

3. Jak problem został rozwiązany w innych krajach, w szczególności krajach członkowskich OECD/UE?

Państwa Unii Europejskiej i OECD regulują wybrane problemy, będące przedmiotem projektu ustawy, w sposób zbliżony do proponowanych rozwiązań legislacyjnych w projektowanej ustawie.

1) **Uczelniane organy zarządzające** dzielą się w Europie na cztery podstawowe typy (rodzaje): a) osoba kierująca uczelnią - organ jednoosobowy; oraz: b) organ akademicki (rada albo senat), c) organ decyzyjny (rada, senat albo inny organ zarządzający), d) organ doradczy/nadzorczy (konwent, rada) – organy kolegialne.

Podstawowe zróżnicowanie pomiędzy organami uczelni związane jest ze sposobem ich powoływania, udziałem lub wpływem interesariuszy zewnętrznych oraz poziomem autonomii ich powoływania/formowania (por. badanie Europejskiego Stowarzyszenia Uniwersytetów [EUA], *University Autonomy in Europe* [w:] <http://www.university-autonomy.eu>).

W ostatnich latach rola i znaczenie **rektora** względem organów kolegialnych znacznie wzrosła w niemal wszystkich państwach UE (wpływ modelu menedżerskiego). Co do zasady wybór rektora jest wewnętrzną sprawą uczelni, czasem wręcz bez kryteriów selekcji na poziomie ustawowym (np. Austria, Holandia, Norwegia czy Wielka Brytania), natomiast w niektórych państwach wybór rektora zatwierdza organ ministerialny (np. Hiszpania, Holandia czy Szwecja).

Organ akademicki (np. senat) pełni rolę esencjalną dla autonomii i samorządności w uczelni wyższej, składając się przede wszystkim z przedstawicieli wszystkich podgrup społeczności uczelnianej (naukowców, studentów, pracowników administracji czy personelu technicznego). Tradycyjnie jest on odpowiedzialny za sprawy dotyczące dydaktyki i badań, natomiast tylko w połowie badanych państw odpowiada bezpośrednio za politykę naukową i jej kierunki czy rozwój strategiczny uczelni.

Organ decyzyjny (np. senat, rada, rada powiernicza) odpowiada za planowanie strategiczne, ogólną politykę naukowo-dydaktyczną oraz rozwój uczelni. W Czechach, Danii, Estonii, Litwie czy Węgrzech jest on tożsamy z organem akademickim, natomiast w Grecji, Islandii, Łotwie, Polsce czy Rumunii również z organem nadzorczym. Raczej rzadko w skład organu decyzyjnego wchodzi interesariusze zewnętrzni (Finlandia, Islandia).

Organ doradczy lub nadzorczy (np. rada, rada powiernicza, konwent) jego rola systematycznie wzrasta wraz z włączaniem interesariuszy zewnętrznych w procesy zarządzania uczelnią, co stanowi jeden z przykładów szerszego wykorzystywania ładu korporacyjnego i zarządzania menedżerskiego w kontekście uczelni. Organy doradcze służą najczęściej usprawnieniu komunikacji z otoczeniem społeczno-ekonomicznym uczelni, w tym władzami krajowymi i regionalnymi. Organy nadzorcze zwykle są odpowiedzialne za planowanie strategiczne (w tym finansowe) oraz planowanie rozwoju uczelni (nierzadko współdzielone z organami b) lub c)). Organ ten może być w całości złożony z interesariuszy zewnętrznych (Czechy, Holandia, Austria czy Niemcy) albo również z interesariuszy wewnętrznych (Litwa, Portugalia czy Norwegia). Największą rolę i najszersze kompetencje ten organ posiada w **Niemczech**, począwszy do decyzji dotyczących kierunków rozwoju uczelni i jej strategii, skończywszy na, rzadziej, wyborze rektora/prezydenta. Rady (niem. *kuratorium*) składają się z w całości z interesariuszy zewnętrznych, zwyczajowo nominowanych przez ministerstwo danego kraju związkowego (landu). W uczelniach realizujących projekty w ramach Inicjatywy Doskonałości (niem. *Excellenz Initiativ*, EI), rada ta pełni rolę doradczą, również względem realizowanych działań w ramach EI.

Oprócz typowego podziału wg kompetencji, istnieją też na wielu uczelniach **organy o uprawnieniach mieszanych (rada)**, łączących cechy organu decyzyjnego lub wykonawczego albo doradczego lub nadzorczego. Uniwersytet Cambridge posiada radę (ang. *the Council*), będącą podstawowym organem wykonawczym i decyzyjnym, w jej skład wchodzi 19 członków, wybieranych przez organy akademicki oraz 4 członków z zewnątrz, pod przewodnictwem rektora (tutaj: wicekanclerza). Rada Uniwersytetu Kopenhaskiego (ang. *Board of the University*) jest najwyższym organem uczelni, składającym się z 11 członków (w tym 6 członków zewnętrznych, wybieranych przez specjalny komitet uczelniany oraz 2 studentów i 3 pracowników naukowych). Rada odpowiada za wybór rektora, zapewnia realizację celów i interesów strategicznych i długoterminowych uczelni. Uniwersytet Paris-Sud ma Radę Administracyjną, składającą się z 36 członków, 28 reprezentujących wszystkie podgrupy społeczności uczelnianej oraz 8 członków z zewnątrz. Rola Rady związana jest z planowaniem strategicznym, zatwierdzaniem kontraktu rządowego (w tym budżetu) oraz nadzoru nad rektorem/prezydentem, w tym dla kontrasygnaty kluczowych dokumentów i umów. Rada szwedzkiego Instytutu Karolinska składa się z 19 członków, w tym 8 interesariuszy zewnętrznych, których wybór zatwierdza właściwy minister. Również Uniwersytet w Helsinkach posiada radę o podobnych kompetencjach, składającą się z 13 członków, w tym 6 członków, reprezentujących interesariuszy zewnętrznych. Niemieckie rady (zwane też radami powierniczymi albo niem. *Hochschulrat*, *Universitätsrat*) mają charakter decyzyjny (wybór rektora/prezydenta czy zatwierdzanie strategii rozwoju uczelni czy wykonania budżetu), zwykle składają się one z interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych, wskazywanych odpowiednio przez senat uczelni i ministerstwo (akt powołania na członka to formalnie kompetencja ministra landowego).

Funkcjonowanie rad, w kształcie o którym mowa powyżej, jest w części krajów regulowane ustawowo. Ustawodawstwo w Danii (ang. *the Danish Consolidation Act on Universities 2010/2011*) określa zakres zadań rady, podgrupy społeczności uczelnianej, które powinny być w niej reprezentowane oraz procedurę nominacji członków z zewnątrz, dodając, że skład rady musi być adekwatny do misji i planów uczelni oraz dowodzić otwartości na współpracę z interesariuszami zewnętrznymi. Fińska ustawa (ang. *the Universities Act 558/2009*) również wskazuje na zakres i skład rady uniwersytetu (7 albo 9-14 członków). W Niemczech funkcjonowanie rad i rad powierniczych regulowane jest ustawodawstwem landowym.

We Francji funkcjonowania rad (administracyjnych) jest również regulowane ustawą z 2013 r. (fr. *LOI n° 2013-660 du 22 juillet 2013 relative à l'enseignement supérieur et à la recherche*). W Szwecji struktura organizacyjna uniwersytetu regulowana jest statutowo poza obligatoryjnymi organami: rektorem oraz radą zarządzającą (ang. *the Higher Education Act (2013:1117)*), które są przedmiotem uregulowań ustawowych.

2) Kształcenie doktorantów w Europie oparte jest na dwóch modelach: kształceniu zorganizowanym, prowadzonym najczęściej w ramach szkół doktorskich (ang. *graduate schools*) oraz modelu indywidualnym: pod opieką promotora albo, najrzadziej, w trybie bez formalnej afiliacji i opieki promotora. Szkoły doktorskie mają, co do zasady, charakter interdyscyplinarny, zwykle ponadwydziałowy (przykładowo na Uniwersytecie w Gandawie [Belgia/Flandria] funkcjonuje 5 szkół doktorskich, skupiających naukowców i doktorantów z 11 wydziałów). Słuchacze mają co do zasady status studentów (Holandia, Norwegia i Szwajcaria jest to status pracownika; w Danii, Szwecji, Niemczech czy Francji istotny odsetek doktorantów ma status pracownika – na podstawie tzw. kontraktu doktoranckiego, co wynika z częstego finansowania doktoratów w ramach grantów naukowych).

We Flandrii szkoły są wyłącznym trybem doktoryzowania się przy wsparciu opiekuna naukowego i komitetu doradczego (ewaluacyjnego). Kształcenie opiera się o obowiązkowe seminaria i wykłady, aktywność konferencyjno-publikacyjną doktoranta oraz fakultatywne dodatkowe zajęcia nieobowiązkowe.

W Niemczech, pomimo wciąż silnie obecnego modelu indywidualnego (relacja mistrz-uczeń), od początku lat 90. XX w. rośnie znaczenie kształcenia w ramach szkół doktorskich, pierwotnie miały one charakter krajowych i międzynarodowych Badawczych Grup Treningowych (niem. *Graduiertenkollegs*, ang. *Research Training Groups*), które kształcenie doktoranta opierają wokół określonego tematu badawczego, następnie ich zakres poszerzano w ramach wprowadzanych systematycznie od roku 2005, tzw. szkół doktorskich *sensu stricte* (niem. *Graduiertenschule*, ang. *graduate school*). Odbywało się to w ramach programu reform nauki - Inicjatywy Doskonałości (niem. *Excellenz Initiativ, EI*). W trzech konkursach EI wyłoniono 108 szkół doktorskich, który otrzymały finansowanie 1 mln EUR rocznie przez okres 5 lat. Model konkursowo-projektowy finansowania szkół doktorskich, wynikał z obowiązującego wówczas na gruncie niemieckiej Ustawy Zasadniczej formalnego zakazu finansowania szkół wyższych z budżetu federalnego. Szkoły doktorskie mają tutaj charakter interdyscyplinarny, oparty o etapy kształcenia i samodzielnej pracy badawczej, obowiązek prowadzenia zajęć dydaktycznych przez doktoranta jest wpisany w program kształcenia.

W Danii (i innych państwach nordyckich) szkoły doktorskie są podstawowym trybem realizowania doktoratu. Studia trwają 3-4 lata według indywidualnego planu studiów doktorskich, oprócz badań doktorant w ramach kontraktu z uczelnią ma zadania związane z dydaktyką czy popularyzacją wyników badań, natomiast uczelnia zapewnia opiekę naukową (jednego lub więcej opiekunów), dostęp do kursów i seminariów, wsparcie dla przygotowania dydaktycznego i metodologicznego doktoranta oraz odpowiednie zasoby infrastrukturalne. Szkoły doktorskie w sposób weryfikowalny i wiarygodny dokonują oceny postępów kandydata i pracy nad doktoratem: w formie corocznej **weryfikacji postępów** pracy nad doktoratem („kroków milowych”), liczonych zwykle liczbą artykułów lub gotowych rozdziałów dysertacji oraz innej działalności badawczo-popularyzatorskiej, zgodnie z regulaminem szkoły albo w formie **oceny śródkresowej**, którą dokonuje komitet ewaluacyjny minimum 3 osoby, w tym co najmniej 1 recenzent zewnętrzny w połowie doktoratu. Niezależnie od niej doktorant składa okresowe sprawozdania z pracy nad rozprawą. Ocena śródkresowa ma co do zasady charakter pisemny (sprawozdanie doktoranta) jak i ustny (wywiad z doktorantem i, rzadziej, z promotorem).

Tryb indywidualny (eksternistyczny) doktoratu (bez uzyskiwania formalnego statusu doktoranta) dopuszczalny jest w niektórych krajach (Bułgaria, Dania, Litwa, Węgry, Holandia, Polska i Norwegia) (*Raport Eurydice: Academic Staff 2017, s. 31*). W przypadku Holandii ten tryb wybiera 45% doktorantów i kończy się on uzyskaniem stopnia doktora (PhD), natomiast w Norwegii jest on obwarowany specjalnymi warunkami, tylko dla obywateli tego państwa, uzyskiwany stopień naukowy to DrPhilos a nie PhD (dysertacja przygotowana może zostać bez nadzoru promotora i bez ograniczeń czasowych; pozostałe warunki dot. jakości, w tym wykaz publikacji, są analogiczne do standardowego doktoratu). W pozostałych państwach rola tego trybu jest marginalna.

3) Ocena kompleksowa/institucjonalna jakości kształcenia

Koncepcja **oceny kompleksowej** proponowana w projekcie ustawy inspirowana jest coraz bogatszymi doświadczeniami związanymi z instytucjonalną oceną jakości przeprowadzaną przez krajowe agencje akredytacyjne zarejestrowane w Europejskim Rejestrze Agencji Akredytacyjnych (EQAR).

Celem oceny instytucjonalnej przeprowadzanej przez holendersko-flamandzką agencję **NVAO** (nider. *Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie*) na holenderskich uniwersytetach jest ocena kultury jakości oraz skuteczności wewnętrznych procesów, służących zapewnianiu jakości kształcenia. Z tym powiązana jest analiza czterech kluczowych zmiennych: wizji i strategii w zakresie podnoszenia jakości, jej implementacji, ewaluacji i monitoringu oraz zorientowania na stałe doskonalenie jakości kształcenia - jest to tzw. cykl refleksyjny, na podstawie którego oceniane uczelnie wykazują faktyczną obecność w ich strukturach kultury jakości. Komisja NVAO posługuje się trójstopniową skalą ocen; w przypadku oceny

negatywnej, uczelnia ma zadanie wdrożenie w określonym czasie planu naprawczego oraz przygotowanie do ponownej oceny celem uzyskania nowej akredytacji. Ocena pozytywna i pozytywna warunkowa (z oceną warunkową wiąże się konieczność wykazania w określonym czasie realizacji zaleceń) umożliwi poddanie prowadzonych na danej uczelni programów studiów uproszczonej ocenie programowej. Ocena negatywna lub brak oceny skutkują rozszerzoną oceną programową.

Oceny jakości o charakterze instytucjonalnym przeprowadzane są (zazwyczaj obok równolegle realizowanych zadań dotyczących oceny programowej) przez agencje ds. zapewniania jakości m.in.: z Austrii, Danii, Estonii, Finlandii, Francji, Hiszpanii, Irlandii, Litwy, Niemiec, Norwegii, Portugalii, Rumunii, Słowenii i ze Szwajcarii.

4) Inicjatywy doskonałości:

Niemcy: Niemiecka Inicjatywa Doskonałości (dalej ID) (niem. *Exzellenzinitiative*) została przyjęta przez rząd federalny Niemiec w 2005 r. EI miała na celu wzmocnienie przełomowych (*cutting-edge*) badań oraz międzynarodowej konkurencyjności niemieckiej nauki. Wsparciem €1,9 mld wzmocniono trzy obszary:

- szkoły doktorskie (niem. *Graduiertenschule*) – wsparcie zorganizowanego kształcenia doktorantów na najwyższym międzynarodowym poziomie, cechującego się interdyscyplinarnością, wysokim poziomem badań naukowych oraz opieki nad doktorantami;
- klastry doskonałości (niem. *Exzellenzcluster*) – wsparcie klastrów działających w określonych obszarach nauki;
- projekty przyszłości (niem. *Zukunftskonzepte*) – wsparcie zmian strategicznych i instytucjonalnych wzmocniających potencjał uczelni w zakresie prowadzenia badań na najwyższym poziomie. W ramach tej linii uczelnie powinny określić obszary badań, na których skoncentrują swoją działalność oraz wskazać drogę do stania się światowej klasy uczelniami badawczymi.

ID pozwoliła na wyłonienie tzw. uniwersytetów doskonałości (ang. *universities of excellence*): 9 w latach 2005-2007 oraz 11 w 2012 roku (6 uczelni, które utrzymało status z pierwszej edycji oraz 5 nowych uczelni). Program nie przewiduje sztywnych „widełek finansowych”, z tym że łącznie wszystkie projekty mogą liczyć na 142 mln euro rocznie. Należy jednocześnie zauważyć, że status „uniwersytetu doskonałości” różni się z hierarchią uniwersytetów niemieckich, która mogłaby wynikać z globalnych rankingów uczelni, m.in. z rankingu szanghajskiego.

Raport z ewaluacji EI z 2016 r., przeprowadzonej przez zespół ekspertów z ETH Zurich (tzw. Komisja Imboden), pozytywnie ocenił dotychczasową realizację EI, z uwagi na: wywołanie twórczego fermentu i przełamanie konserwatywnych struktur w niemieckim środowisku naukowym, wzrost produktywności badawczej w klastrach doskonałości, „uniwersytetach doskonałości”, jak i w całym systemie niemieckim (np. artykuły naukowe należące do 10% najczęściej cytowanych artykułów naukowych w 2015 r. stanowiły 1/4 artykułów niemieckich autorów, przy 1/6 w 2002 r.) oraz zwiększenie umiędzynarodowienia kadry badawczej, głównie dzięki stanowiskom post-doc, które mogły być finansowane z programu.

W wyniku negocjacji między rządem federalnym a rządami landów, EI została przedłużona bezterminowo i miała być przekształcana w rozwiązanie o charakterze systemowym. Trzecia edycja (zaplanowana, po przedłużeniu drugiej edycji do 2019 r., na lata 2019-2026) będzie składać się z dwóch linii wsparcia:

- klastry doskonałości,
- uniwersytety doskonałości, wprowadzone w miejsce „projektów przyszłości”. Warunkiem ubiegania się o status „uniwersytetu doskonałości” jest wcześniejsze uzyskanie możliwości dla realizacji co najmniej dwóch klastrów doskonałości.

Planowane roczne nakłady na EI mające wynieść ok. 148 mln EUR. Nowe zasady programu mogą stanowić inspirujący punkt odniesienia dla wdrażania konkursu „Inicjatywa doskonałości – uczelnie badawcze”, m.in. w zakresie oceny dokonywanej przez międzynarodowy panel ekspertów; stabilnego finansowania dla najlepszych 8-11 uczelni, które może być wstrzymane w przypadku negatywnych wyników oceny siedmiu latach (planowane dalsze finansowanie dla 4 najlepszych uczelni oraz rozpisanie konkursu dla 4 nowych uczelni).

Francja: W 2009 r. ogłoszono program IdEx (fr. *Initiative d'Excellence*), którego wdrażanie rozpoczęto w 2010 r. Jego celem było stworzenie kampusów doskonałych instytucji z obszarów nauki i szkolnictwa wyższego, koncentrujących się na szczególnie ambitnych projektach naukowych, prowadzonych we współpracy z „otoczeniem gospodarczym”. Program IdEx jest finansowany z Planu Inwestycji dla Przyszłości (tzw. PIA – fr. *Plan d'Investissements pour l'avenir*), stworzonego w odpowiedzi na kryzys finansowy z 2008 r. i którego wysokość wynosiła 35 mld euro. Celem PIA jest przygotowanie Francji do wyzwań przyszłości związanych m.in. z globalną konkurencyjnością, środowiskiem naturalnym czy ochroną zdrowia i przewiduje wzrost inwestycji w sektory edukacji i szkoleń, badań, przemysłu i MŚP. W ramach programu IdEx wybrano 8 projektów, charakteryzujących się najwyższym poziomem konkurencyjności międzynarodowej – tzw. uniwersytety badawcze. Program dąży zatem do zróżnicowania uczelni, a jego efektem ma być stworzenie uniwersytetów o wysokiej reputacji naukowej za granicą, zdolnych do przyciągania najlepszych naukowców, najlepszych nauczycieli akademickich i najlepszych studentów.

4. Podmioty, na które oddziałuje projekt

Grupa	Wielkość	Źródło danych	Oddziaływanie
Szkoly wyższe	398 (w tym 18 uniwersytetów, 18 uczelni technicznych, 9 - medycznych, 6 - przyrodniczych, 6 akademii wychowania fizycznego, 5 uczelni ekonomicznych, 5 - pedagogicznych, 19 - artystycznych, 2 akademie morskie, 5 uczelni wojskowych, 2 - służb państwowych, 34 - zawodowe, 9 - kościelnych i teologicznych, włącznie z Katolickim Uniwersytet Lubelskim Jana Pawła II w Lublinie oraz 260 - niepublicznych)	Rejestr instytucji szkolnictwa wyższego w systemie POL-on	<ul style="list-style-type: none"> – znaczne zwiększenie autonomii organizacyjnej uczelni, w szczególności zniesienie minimów kadrowych; możliwość określania przez uczelnię kwalifikacji potrzebnych do zatrudnienia na stanowisku asystenta, adiunkta i profesora uczelni; uproszczenie zasad prowadzenia studiów wspólnych; przeniesienie na szczebel uczelni uprawnień w zakresie prowadzenia studiów oraz do nadawania stopni naukowych (przy czym kształcenie doktorantów ma być prowadzone w tzw. szkołach doktorskich); – odbiurokratyzowanie uczelni (m.in. integracja osobnych dotychczas strumieni finansowych); – modyfikacja zasad oceny jakości kształcenia (wprowadzenie nowego rodzaju oceny: oceny kompleksowej polegającej na ocenie skuteczności działań na rzecz doskonalenia jakości kształcenia podejmowanych w całej uczelni); – przeniesienie oceny jakości działalności naukowej do szczebla uczelni - od kategorii przyznanej w wyniku tej oceny (przeprowadzanej w poszczególnych dyscyplinach naukowych, a nie jak dotychczas – na poziomie jednostki naukowej w ramach tzw. grup wspólnej oceny) będzie zależało posiadanie uprawnień do nadawania stopni naukowych i w zakresie sztuki; – utworzenie nowego organu - rady uczelni, której większość członków będzie spoza uczelni i której funkcjonowanie ma na celu poprawę jakości zarządzania w uczelni oraz budowę silniejszych związków uczelni z otoczeniem społeczno-gospodarczym; – nowe zasady podziału uczelni na uczelnie akademickie i zawodowe (prowadzenie przez uczelnie zawodowe studiów tylko o profilu praktycznym w uczelniach zawodowych; możliwość prowadzenia kształcenia specjalistycznego umożliwiającego uzyskanie kwalifikacji pełnej na 5. poziomie PRK tylko przez uczelnie zawodowe oraz możliwość prowadzenia kształcenia doktorantów tylko przez uczelnie akademickie); – uruchomienie środków na sfinansowanie: programu „Inicjatywa doskonałości - uczelnia badawcza”, mającego na celu zbliżenie poziomu naukowego najlepszych polskich uczelni do czołowych uczelni europejskich, programu „Regionalna inicjatywa doskonałości”, realizowanego z

			<p>podziałem na regiony, którego celem będzie umocnienie znaczenia działalności naukowej uczelni w wybranych dyscyplinach, oraz przedsięwzięcia „Dydaktyczna Inicjatywa Doskonałości”, którego celem jest wsparcie w doskonaleniu przez te uczelnie jakości kształcenia.</p> <ul style="list-style-type: none"> – możliwość powoływania federacji podmiotów systemu szkolnictwa wyższego i nauki przez publiczną uczelnię akademicką wspólnie z inną publiczną uczelnią akademicką, instytutem naukowym PAN, instytutem badawczym lub międzynarodowym instytutem naukowym, albo wspólnie przez niepubliczne uczelnie akademickie, realizującej w szczególności zadania związane z prowadzeniem działalności naukowej, kształceniem doktorantów, nadawaniem stopni i komercjalizacją wyników badań naukowych, prac rozwojowych oraz know-how związanego z tymi wynikami.
Jednostki posiadające uprawnienia do nadawania stopni naukowych	775 jednostek (posiadających łącznie 1272 uprawnienia do nadawania stopnia doktora i 885 uprawnień do nadawania stopnia doktora habilitowanego w poszczególnych dyscyplinach nauki), w tym 65 jednostek Polskiej Akademii Nauk (łącznie 85 uprawnień doktorskich i 66 uprawnień habilitacyjnych w poszczególnych dyscyplinach), 41 instytutów badawczych (łącznie 52 uprawnienia doktorskie i 36 uprawnień habilitacyjnych w poszczególnych dyscyplinach) oraz Centrum Medyczne Kształcenia Podyplomowego (uprawnienia doktorskie i habilitacyjne w 2 dyscyplinach)	Zestawienie uprawnień do nadawania stopni naukowych w systemie POL-on	<ul style="list-style-type: none"> – przeniesienie uprawnień do nadawania stopni naukowych z poziomu jednostki na poziom całej uczelni; – zmiana podmiotu ocenianego w zakresie jakości działalności naukowej: w miejsce jednostki naukowej będzie to uczelnia lub instytut. Ewaluacja jakości działalności naukowej będzie prowadzona w poszczególnych dyscyplinach naukowych (dotychczas - w tzw. grupach wspólnej oceny), a od wyników tej ewaluacji (przyznanej kategorii naukowej) będzie zależało posiadanie uprawnień do nadawania stopni naukowych w danej dyscyplinie.
Nauczyciele akademicy i pracownicy naukowcy zatrudnieni w uczelniach i jednostkach naukowych	118,6 tys. (w tym 12,0 tys. profesorów, 18,6 tys. doktorów habilitowanych, 54,4 tys. doktorów)	Ogólnopolski wykaz nauczycieli akademickich i pracowników naukowych w systemie POL-on	<ul style="list-style-type: none"> – podniesienie znaczenia habilitacji jako certyfikatu doskonałości naukowej, umożliwiającego promowanie doktorów i recenzowanie prac doktorskich; – wzmocnienie znaczenia dydaktycznej ścieżki kariery akademickiej (możliwość zatrudniania pracowników dydaktycznych na stanowiskach asystenta, adiunkta i profesora uczelni).
Doktoranci i osoby ubiegające się o uzyskanie stopnia doktora	43,2 tys. doktorantów (w tym 37,1 tys. uczestników stacjonarnych studiów doktoranckich); docelowo – 23,5 tys. uczestników stacjonarnych studiów	„Szkoly wyższe i ich finanse w 2015 r.”, Główny Urząd Statystyczny	<p>dwa tryby uzyskiwania stopnia doktora w nowym modelu, którego wprowadzenie ma na celu podniesienie jakości doktoratów oraz zwiększenie odsetka doktorantów uzyskujących stopień doktora:</p> <ul style="list-style-type: none"> – kształcenie w szkołach doktorskich

	doktoranckich oraz 7 tys. doktoratów nadawanych corocznie		(obejmujących co najmniej dwie dyscypliny naukowe, co ma wspierać interdyscyplinarność badań), które zastąpi studia doktoranckie i będzie prowadzone tylko w trybie stacjonarnym; wszyscy doktoranci uczestniczący w tym trybie będą otrzymywali stypendia i będą podlegali ocenie śródkresowej; – tryb eksternistyczny, stanowiący kontynuację tzw. ścieżki „z wolnej stopy”.
Studenci	1405 tys. (w tym 838,7 tys. – na studiach stacjonarnych w uczelniach publicznych)	„Szkoły wyższe i ich finanse w 2015 r.”, Główny Urząd Statystyczny	– wydłużenie okresu praktyk zawodowych w ramach studiów I stopnia i jednolitych studiów magisterskich o profilu praktycznym z do 6 miesięcy; – wydłużenie czasu studiów niestacjonarnych (co najmniej o semestr dłuższej niż studia stacjonarne na analogicznym kierunku, lub o dwa semestry w przypadku jednolitych studiów magisterskich).
Centralna Komisja do Spraw Stopni i Tytułów (CK)	centralny organ administracji rządowej	regulacje dotyczące CK zawarte są w rozdziale 5 (art. 33-36) ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki	– zastąpienie CK przez Radę Doskonałości Naukowej, w której każda z dyscyplin naukowych będzie reprezentowana przez 3 samodzielnych pracowników naukowych (prawie dwukrotnie zmniejszenie liczby członków); – wprowadzenie jako warunku kandydowania do Rady posiadania znaczącego i aktualnego dorobku naukowego, czynne prawo wyborcze będzie przysługiwało osobom posiadającym stopień doktora habilitowanego lub tytuł profesora reprezentującym dyscyplinę, którą reprezentuje kandydat; – wprowadzenie systemu wyboru recenzentów wskazywanych na mocy Ustawy przez Radę Doskonałości Naukowej, m.in. na potrzeby postępowań habilitacyjnych oraz postępowań w sprawie nadania tytułu profesora, opartego na procedurze losowania, w ramach której recenzenci są losowani z trzykrotnie większej grupy kandydatów.

5. Informacje na temat zakresu, czasu trwania i podsumowanie wyników konsultacji

1) Projektowana ustawa zawiera rozwiązania najczęściej postulowane przez ekspertów i środowisko akademickie, stanowiąc odpowiedź na zidentyfikowane problemy. W pracach nad reformą przyjęto bowiem trzy zasady: wariantowość rozwiązań w fazie prac koncepcyjnych, partycypację społeczną oraz dbałość o zaangażowanie w debatę nad planowanymi zmianami jak największej liczby ośrodków akademickich. Celem opracowania wstępnych propozycji kierunkowych zmian w systemie, MNiSW ogłosił konkurs na przygotowanie koncepcji założeń do ustawy o szkolnictwie wyższym pod nazwą „Ustawa 2.0”. Ostatecznie komisja ekspercka wybrała 3 zespoły, które otrzymały granty na przygotowanie założeń do ustawy 2.0. Wyniki prac zespołów zostały ogłoszone 1 marca 2017 r., stanowiąc ważne źródło wiedzy i inspiracji dla zespołu legislacyjnego MNiSW.

Decyzją Ministra NiSW oraz celem jak najlepszego wykorzystania doświadczeń środowiska akademickiego oraz dostosowania przygotowywanego prawa do warunków i wyzwań polskich uczelni, prace nad ustawą oparte były na fundamencie partycypacji społecznej. W jej ramach, zorganizowano 9 konferencji programowych, przygotowujących Narodowy Kongres Nauki w Krakowie, który odbył się 19-20 września 2017 r., podczas którego przedstawiona została pierwsza wersja projektu ustawy oraz rozpoczęty został kolejny etap tym razem konsultacji publicznych projektu ustawy. Konferencje programowe NKN gromadziły średnio 500-600 osób i były organizowane w różnych ośrodkach akademickich (większych i mniejszych), by umożliwić szeroki udział regionów i społeczności akademickich w debatach.

Od początku prac nad projektem ustawy wsparcia doradczego w procesie konsultacji środowiskowych i kształtowania rozwiązań, udziela Rada Narodowego Kongresu Nauki, w tym poprzez bezpośredni udział ekspertów w konferencjach programowych oraz na cyklicznych posiedzeniach omawiane są kwestie związane z reformą oraz planami i dorobkiem konferencji programowych. Rada funkcjonowała do końca 2017 roku.

2) Kalendarium konferencji programowych NKN:

1. Umiejdzynarodowienie – szansa i wyzwanie dla polskich uczelni

Termin: 20-21 października 2016 r.

Uniwersytet Rzeszowski

Pierwsza konferencja programowa przygotowująca Narodowy Kongres Nauki adresowana była do przedstawicieli nowych władz uczelni odpowiedzialnych za problematykę międzynarodową oraz kierowników uczelnianych biur współpracy z zagranicą i rekrutacji cudzoziemców. Podczas konferencji Minister Nauki poinformował o planach powołania Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej, wyspecjalizowanej agencji rządowej, której podstawowym celem będzie stymulowanie procesu umiejdzynarodowienia polskiego szkolnictwa wyższego i nauki. NAWA ma zająć się również upowszechnianiem informacji o polskim systemie szkolnictwa wyższego i nauki oraz propagowaniem języka polskiego za granicą.

2. Rozwój humanistyki: co i jak zmieniać w naukach społecznych i humanistycznych w Polsce

Termin: 24-25 listopada 2016 r.

Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu

Druga konferencja programowa poprzedzająca Narodowy Kongres Nauki poświęcona była roli i rozwojowi nauk humanistycznych i społecznych. Odgrywają one istotną rolę w wymiarze poznawczym, kulturotwórczym, a także aplikacyjnym, dlatego podczas konferencji w Toruniu poddano dyskusji różne koncepcje dotyczące sposobu finansowania badań naukowych w humanistyce i naukach społecznych, możliwość wykorzystania wyników badań humanistycznych i społecznych w praktyce, a także koncepcje ścieżek kariery akademickiej i rozwoju młodych badaczy w ramach nauk społecznych i humanistycznych.

3. Współpraca nauki z gospodarką i administracją dla rozwoju innowacyjności

Termin: 8-9 grudnia 2016 r.

Politechnika Wrocławska

Trzecia z cyklu konferencji programowych poprzedzających Narodowy Kongres Nauki miała na celu zdefiniowanie barier utrudniających współpracę nauki z gospodarką oraz znalezienie rozwiązań wspierających kreowanie innowacji, przepływ wiedzy pomiędzy nauką a biznesem, wdrażanie nowych rozwiązań i komercjalizację odkryć naukowych. W konferencji udział wzięli przedstawiciele środowisk akademickich, administracji szczebla krajowego i regionalnego, przedsiębiorców, a także reprezentantów instytucji zaangażowanych w prace nad wdrażaniem innowacyjnych rozwiązań naukowych w gospodarce. Szczególną uwagę uczestnicy debaty poświęcili kwestiom oceny obecnie działającego systemu wsparcia publicznego współpracy nauki z gospodarką, w tym kwestii funduszy z Unii Europejskiej.

4. Ścieżki kariery akademickiej i rozwój młodej kadry naukowej

Termin: 26-27 stycznia 2017 r.

Uniwersytet Śląski w Katowicach

Konferencja poświęcona była debacie o przyszłym kształcie szkolnictwa wyższego i zróżnicowaniu ścieżek kariery akademickiej. Uczestnicy debaty dyskutowali o różnicach pomiędzy ścieżką naukową, naukowo-dydaktyczną, dydaktyczną i wdrożeniową, możliwościach wyboru pomiędzy tymi ścieżkami i osiągnięcia awansu w oparciu o kryteria właściwe dla każdej z nich. Tematyka obrad dotyczyła ponadto zróżnicowanych form i kryteriów oceny, systemu awansu zawodowego oraz zróżnicowania ścieżki kariery na poszczególnych etapach rozwoju.

5. Doskonałość naukowa – jak równać do najlepszych

Termin: 23-24 lutego 2017 r.

Uniwersytet Adama Mickiewicza w Poznaniu we współpracy z PAN

Celem konferencji było wypracowanie rozwiązań, które powinny przyczynić się do wyjścia polskich ośrodków naukowych z „pułapki średniego rozwoju”. Debaty miały wskazać możliwe drogi dochodzenia do doskonałości naukowej, zarówno dla polskich instytucji naukowych jak i naukowców. Podczas konferencji podjęto próbę zdiagnozowania istniejących problemów oraz określenia potrzeb i kierunków możliwych rozwiązań formalno-prawnych w tym zakresie, w tym także finansowych. Do udziału w konferencji zaproszeni zostali specjaliści goście z zagranicy, by wskazać na międzynarodowy kontekst omawianych problemów.

Prezentacja trzech konkursowych projektów założeń do Ustawy 2.0

Termin: 1 marca 2017 r.

Politechnika Warszawska

Podczas konferencji zaprezentowane zostały założenia do ustawy o szkolnictwie wyższym opracowane przez trzy zespoły: pierwszy - złożony z 7 osób, pod kierunkiem prof. Huberta Izdebskiego, wyłoniony przez trzy uczelnie niepubliczne: SWPS, Uniwersytet Humanistycznospołeczny i Collegium Civitas w Warszawie oraz Wyższą Szkołę Informatyki i Zarządzania w Rzeszowie, drugi zespół - złożony z 10 osób z siedmiu ośrodków, pod kierunkiem prof. Marka Kwieka oraz trzeci - zespół Instytutu Allerhanda złożony z blisko 30 osób reprezentujących różne dziedziny nauk oraz działających w ośrodkach naukowych całej Polski, pod kierunkiem dr hab. Arkadiusza Radwana, Prezesa Instytutu Allerhanda.

6. Doskonałość edukacji akademickiej – jak przeorientować uczelnie na jakość kształcenia?

Termin: 29-30 marca 2017 r.

Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II

Konferencja poświęcona została poprawie jakości kształcenia, będącej istotną częścią reformy szkolnictwa wyższego. Uczestnicy debaty dyskutowali o sposobach doskonalenia jakości kształcenia w różnych kulturach akademickich oraz zewnętrznej ocenie jakości kształcenia i jej roli w budowaniu kultury jakości w polskim szkolnictwie wyższym. Debaty poświęcone były też jakości kształcenia z perspektywy studentów i absolwentów oraz dostosowywaniu oferty kształcenia do potrzeb otoczenia społeczno-gospodarczego.

7. Zróżnicowanie modeli uczelni i instytucji badawczych - kierunek i instrumenty zmian

Termin: 26-27 kwietnia 2017 r.

Politechnika Gdańska

Konferencja programowa Narodowego Kongresu Nauki w Gdańsku została poświęcona zagadnieniom dotyczącym struktury systemu, a w szczególności zróżnicowaniu najważniejszych podmiotów systemu szkolnictwa wyższego, czyli uczelni. Podczas spotkania omówione zostały wnioski dotyczące dywersyfikacji misji szkół wyższych oraz kwestie dotyczące finansowania poszczególnych rodzajów uczelni, uprawnień do prowadzenia studiów, czy też nadawania stopni naukowych.

8. Finansowanie nauki i szkolnictwa wyższego

Termin: 25-26 maja 2017 r.

Łódzkie Środowisko Akademickie: Politechnika Łódzka; Uniwersytet Łódzki; Uniwersytet Medyczny w Łodzi; Państwowa Wyższa Szkoła Filmowa, Telewizyjna i Teatralna im. Leona Schillera w Łodzi; Akademia Sztuk Pięknych im. Władysława Strzemińskiego w Łodzi; Akademia Muzyczna im. Grażyny i Kiejstuty Bacewiczów w Łodzi; Polska Akademia Nauk. W konferencji poświęconej kwestiom finansowania nauki i szkolnictwa wyższego wzięła udział rekordowo duża liczba uczestników. Tematem debaty były propozycje zapisów nowej ustawy o szkolnictwie wyższym w zakresie finansowania nauki i szkolnictwa wyższego. Uczestnicy konferencji dyskutowali o możliwych regulacjach prawnych i finansowych określających reguły działania i funkcjonowanie całego systemu szkolnictwa wyższego, a także poszczególnych instytucji nauki.

9. Ustrój i zarządzanie w szkolnictwie wyższym

Termin: 19-20 czerwca 2017 r.

Uniwersytet Warszawski

Podczas ostatniej konferencji programowej przed Narodowym Kongresem Nauki przedstawiciele środowiska akademickiego debatowali nad nowym kształtem ustawy, a w szczególności planowanych zmianach dotyczących zarządzania uczelniami, zakresie autonomii uczelni, uprawnieniach do prowadzenia studiów i nadawania stopni naukowych. Uczestnicy konferencji omówili legislacyjne możliwości wzmocnienia organów centralnych uczelni, w tym władz uczelni i jej rektora.

NARODOWY KONGRES NAUKI

Termin: 19–20 września 2017 r.

Miejsce: Centrum Kongresowe ICE Kraków

Narodowy Kongres Nauki stanowił podsumowanie debaty toczonej podczas konferencji programowych NKN w dziewięciu ośrodkach akademickich kraju. Podczas Kongresu zostanie przedstawiona i poddana dalszej debacie koncepcja nowych ram ustawowych dla szkolnictwa wyższego w Polsce. Misją Kongresu jest stworzenie warunków dla systematycznego zmniejszenia dystansu polskiej nauki i szkolnictwa wyższego do światowej czołówki oraz kreowanie mechanizmów, dzięki którym polska nauka będzie akceleratorem rozwoju rodzimej gospodarki.

3) Na podstawie § 36 i 38 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2016 r. poz. 1006 i 1204) w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Rządowego Centrum Legislacji, w serwisie Rządowy Proces Legislacyjny zostały udostępnione:

1) *projekt ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (UA32);*

2) *projekt ustawy – Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (UA33).*

W dniu 18 września 2017 r. projekty zostały skierowane do konsultacji publicznych i opiniowania, z terminem zgłaszania uwag do dn. **19 października 2017 r.**, również na adres: uwagidoreformy@nauka.gov.pl.

W ramach konsultacji i opiniowania projekt kierowano do łącznie 106 podmiotów (tym niemniej liczba podmiotów

biorących udział w konsultacjach była większa).

Utworzona została również specjalna strona internetowa: <http://konstytucjadlanauki.gov.pl/>, na której zamieszczane były informacje dotyczące projektów oraz za pośrednictwem której, uzyskać można było informację w jaki sposób zgłaszać można uwagi do projektu. Treść stanowisk, uwag i propozycji zgłaszanych do projektów ustaw, znajduje się na przedmiotowych stronach BIP RCL². Również odniesienie się projektodawcy do uwag w formie tabelarycznego zestawienia zostanie zamieszczone w BIP RCL po podsumowaniu etapu konsultacji.

W terminie wyznaczonym przez projektodawcę wpłynęło ponad 3300 postulatów i uwag od partnerów społecznych. Dotyczyły one zarówno kwestii ogólnych, związanych z założeniami projektowanej reformy, jak i zagadnień szczegółowych, odnoszących się do poszczególnych jednostek redakcyjnych projektowanego tekstu prawnego. Uwagi zostały poddane analizie i wpłynęły na częściową modyfikację projektu. Szczegółowe zestawienie obrazujące ww. postulaty i uwagi zostało przedstawione jako załącznik do raportu z konsultacji.

6. Wpływ na sektor finansów publicznych

(ceny stałe z 2018 r.)	Skutki w okresie 10 lat od wejścia w życie zmian [mln zł]											
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Łącznie (0-10)
Dochody ogółem	0,0	14,0	68,2	130,7	189,2	207,1	202,1	197,2	192,3	187,7	183,1	1 571,6
budżet państwa												
JST												
Fundusz Ubezpieczeń Społecznych	0,0	14,0	68,2	130,7	189,2	207,1	202,1	197,2	192,3	187,7	183,1	1 571,6
pozostałe jednostki (oddzielnie)												
Wydatki ogółem	0,0	579,4	1 190,4	1 817,7	2 455,0	3 089,6	3 732,2	4 383,5	5 042,5	5 709,7	6 403,2	34 403,2
budżet państwa	0,0	579,4	1 190,4	1 817,7	2 455,0	3 089,6	3 732,2	4 383,5	5 042,5	5 709,7	6 403,2	34 403,2
JST												
pozostałe jednostki (oddzielnie)												
Saldo ogółem	0,0	565,4	1 122,2	1 687,0	2 265,8	2 882,5	3 530,1	4 186,3	4 850,2	5 522,0	6 220,1	32 831,6
budżet państwa	0,0	579,4	1 190,4	1 817,7	2 455,0	3 089,6	3 732,2	4 383,5	5 042,5	5 709,7	6 403,2	34 403,2
JST												
Fundusz Ubezpieczeń Społecznych	0,0	14,0	68,2	130,7	189,2	207,1	202,1	197,2	192,3	187,7	183,1	1 571,6
pozostałe jednostki (oddzielnie)												

Źródła finansowania Budżet państwa

Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń

Skutki finansowe wejścia w życie ustawy określono na podstawie:

1. *Informacji przekazanych przez Ministerstwo Finansów a dotyczących prognozowanego, realnego wzrostu PKB w latach 2018-2028, jak również informacji dotyczących prognozowanego poziomu wskaźnika cen towarów i usług konsumpcyjnych*
2. wyliczenia wartości bazowej dla 2019 r. uwzględniają:
 - a) nakładów na naukę i szkolnictwo wyższe na poziomie środków finansowych określonych w ustawie budżetowej na rok 2018, tj. środki ogółem w części 28 Nauka (dział 730 – Nauka, dział 750 – Administracja publiczna, dział 752 – Obrona narodowa i dział 921 – Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego), środki ogółem w części 38 Szkolnictwo wyższe (dział 750 – Administracja publiczna, dział 752 – Obrona narodowa, dział 803 – Szkolnictwo wyższe, dział 851 – Ochrona zdrowia) oraz dział 730 – Nauka i dział 803 – Szkolnictwo wyższe w częściach budżetowych będących w dyspozycji poszczególnych ministrów.
 - b) środków ujętych na 2018 r. w budżecie państwa w części 83 Rezerwy celowe,

² <https://legislacja.rcl.gov.pl/projekt/12303102/katalog/12458861#12458861>;

<https://legislacja.rcl.gov.pl/projekt/12303103/katalog/12458903#12458903>

przeznaczonych na naukę (poz. 84 – Środki na zwiększenie nakładów w obszarze badań naukowych oraz w obszarze badań i rozwoju) i szkolnictwo wyższe (poz. 18 – Środki na działalność Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej), przy czym zgodnie z OSR do ustawy z dnia 7 lipca 2017 r. *o Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej*, na rok 2019 uwzględniono z tego tytułu 25 mln zł, a na lata kolejne 33,4 mln zł. Założono, że w kolejnych latach środki te zostałyby ujęte w budżecie ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego i nauki jako skutki przechodzące,

c) waloryzacji dotacji, na podstawie art. 93 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. – *Prawo o szkolnictwie wyższym* (Dz. U. z 2017 r. poz. 2183, z późn. zm.),

3. naliczenia łącznych nakładów na naukę i szkolnictwo wyższe, uwzględniających mechanizmy waloryzacji zapisane w projekcie ustawy:

a) wydatki w zakresie finansowania nauki będą corocznie waloryzowane o realny, prognozowanych przyrost dynamiki PKB zwiększony w pierwszym roku o wskaźnik 1,25; w perspektywie kolejnych 10 lat wskaźnik ten będzie corocznie zwiększany o 0,1; docelowo w 2028 r. i latach kolejnych wskaźnik będzie wynosił 2,15;

b) wydatki w zakresie finansowania szkolnictwa wyższego będą corocznie waloryzowane o prognozowany wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych.

Ponadto, po stronie dochodów Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, uwzględniono skutki objęcia uczestników studiów doktoranckich systemem składek na ubezpieczenie społeczne. Jako podstawę do szacowania przyjęto następujące założenia:

1. Podstawę wymiaru składek stanowi kwota stypendium doktoranckiego w wysokości co najmniej 37% minimalnego wynagrodzenia profesora, określanego na podstawie rozporządzenia ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego i nauki, a po tzw. ocenie śródkresowej 57% minimalnego wynagrodzenia profesora. Na potrzeby szacunków kwota minimalnego wynagrodzenia profesora została określona na poziomie 6 331 zł. Od stypendiów będą naliczane składki na ubezpieczenie emerytalne w wysokości 19,52% (w tym 9,76% po stronie ubezpieczonego i 9,76% po stronie płatnika), na ubezpieczenie emerytalne w wysokości 8,0% (w tym 1,5% po stronie ubezpieczonego i 6,5% po stronie płatnika) oraz na ubezpieczenie wypadkowe w wysokości 0,67% (w całości po stronie płatnika). Składki na ubezpieczenie chorobowe nie będą miały charakteru obowiązkowego.

2. Studia doktoranckie będą prowadzone w formie 3 lub 4-letniej. Przyjęto, że udział uczestników na 3-letnich i 4-letnich studiach doktoranckich rozłoży się po 50%, czyli połowa doktorantów będzie uczestnikami 3-letnich programów kształcenia, druga połowa doktorantów będzie uczestnikami 4-letnich programów kształcenia,

3. W szacunkach uwzględniono coroczny nabór do szkół doktorskich na poziomie ok. 7,2 tys. osób oraz założono 10% odsetek doktorantów z negatywną oceną śródkresową. Liczebność doktorantów w nowym systemie powinna osiągnąć poziom ok. 23.500 osób. Przy obliczaniu skutków finansowych założono maksymalny (czteroletni) okres przez jaki mogą być pobierane stypendia w szkole doktorskiej,

4. Dochody FUS stanowią różnicę między całkowitym kosztem stypendium po stronie uczelni, tj. brutto łącznie ze składkami po stronie płatnika, a wartością netto wypłacaną doktorantowi, zgodnie z ustawą z dnia 13 października 1998 r. *o systemie ubezpieczeń społecznych* (Dz. U. z 2017 r. poz. 1778, z późn. zm.).

Należy wskazać, że projektowana ustawa stanowi narzędzie do realizacji jednego ze strategicznych projektów służących wdrożeniu Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju, której jednym z priorytetowych założeń jest poprawa jakości kapitału ludzkiego i społecznego m.in. przez dokonanie zmian w systemie szkolnictwa wyższego i nauki oraz osiągnięcie wartości nakładów na B+R w wysokości 1,7% PKB do 2020 r.

W ustawie przewidziano, aby mechanizmem waloryzacyjnym objąć całość środków, których dysponentem jest Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego, analogicznie jak ma to miejsce w resorcie obrony narodowej (ustawa o przebudowie i modernizacji technicznej oraz finansowaniu Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej). Tym samym, do nakładów na naukę i szkolnictwo wyższe zaliczać się będą również środki w innych działach klasyfikacji budżetowej w budżecie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Koszty związane z obsługą administracyjną nowych zadań wprowadzonych ustawą zawierają się w założonej projekcji

nakładów na naukę i szkolnictwo wyższe.

Projektowana ustawa Przepisy wprowadzające ustawę - Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce w art. 19 pkt. 3 lit. a zakłada zwolnienie od podatku dochodowego od osób fizycznych stypendiów przyznawanych przez Dyrektora Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej oraz środków na koszty opłat za kształcenie, pomoc materialną oraz ryczałty na koszty podróży, utrzymania i zakwaterowania, przyznawanych na podstawie ustawy z dnia 7 lipca 2017 r. o Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej (Dz. U. poz. 1530). Zapis ten znajduje swoje odzwierciedlenie w treści art. 18 ust.2 pkt 1 ww. ustawy z dnia 7 lipca 2017 r. i stanowi jedynie ogólne ujęcie wszystkich innych, a towarzyszących stypendium, form i kategorii finansowania pobytu stypendystów realizujących cele statutowe NAWA. Na etapie tworzenia OSR do ustawy o NAWA wielkość przyznawanych środków w ramach stypendium była kalkulowana z uwzględnieniem wszystkich ww. form finansowania. W związku z powyższym proponowana zmiana nie będzie miała konsekwencji w postaci obniżenia wpływów podatkowych do budżetu państwa, natomiast zaproponowane brzmienie ma jedynie na celu zwiększenie przejrzystości odbioru przepisu.

7. Wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe

		Skutki						
Czas w latach od wejścia w życie zmian		0	1	2	3	5	10	Łącznie (0-10)
W ujęciu pieniężnym (w mln zł, ceny stałe z 2018 r.)	duże przedsiębiorstwa							
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw							
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe (dodaj/usuń)		17,3	67,8	143,3	175,7	100,0	1260,2
	(dodaj/usuń)							
W ujęciu niepieniężnym	duże przedsiębiorstwa							
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw							
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe (dodaj/usuń)							
	(dodaj/usuń)							
Niemierzalne	przedsiębiorcy	<p>Utworzenie nowego organu – rady uczelni (której większość członków będą stanowiły osoby spoza uczelni, m.in. przedstawiciele lokalnych przedsiębiorstw) oraz zwiększenie autonomii uczelni podniesie skłonność uczelni do współpracy z przedsiębiorcami. Powinno to przyczynić się zarówno do intensyfikacji współpracy w zakresie działalności badawczo-rozwojowej i zwiększenia innowacyjności przedsiębiorstw, jak również do lepszego przygotowania absolwentów do wykonywania pracy zawodowej. Do zadań rady uczelni należeć będzie m.in. uchwalanie strategii uczelni.</p> <p>Możliwość przygotowania rozpraw doktorskich o charakterze aplikacyjnym (pracy projektowej, konstrukcyjnej, technologicznej lub wdrożeniowej), rozwój interdyscyplinarnych zespołów badawczych, a także wprowadzenie nowych zasad ewaluacji uczelni (uwzględnienie, oprócz uzyskanych patentów i projektów badawczo-rozwojowych finansowanych przed podmioty zewnętrzne, także oceny wpływu działalności naukowej na funkcjonowanie społeczeństwa i gospodarki) przyczyni się również do zwiększenia zaangażowania uczelni we współpracę z przedsiębiorcami w zakresie działalności innowacyjnej.</p>						
	(dodaj/usuń)							
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	<p>Do określenia wpływu pieniężnego na rodzinę, obywateli oraz gospodarstwa domowe uwzględniono wpływ stypendiów przyznawanych uczestnikom szkół doktorskich. Uwzględniono różnicę w poszczególnych latach pomiędzy środkami finansowymi wypłacanymi doktorantom na podstawie aktualnych przepisów ustawy PSW a przewidywaną wysokością świadczeń wypłacanych uczestnikom szkół doktorskich wynikających z wprowadzenia powszechnego systemu stypendiów.</p> <p>Projektowana ustawa stanowi narzędzie do realizacji jednego ze strategicznych projektów Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju, tj. dokonanie takich zmian w systemie szkolnictwa wyższego i nauki, które będą służyły podniesieniu jakości kapitału ludzkiego i społecznego, prowadząc tym samym do zwiększenia wynagrodzeń absolwentów szkół wyższych oraz poprawy bezpieczeństwa</p>							

	<p>zatrudnienia.</p> <p>Zwiększenie nakładów na szkolnictwo wyższe i naukę wzmocni potencjał badawczo-naukowy i dydaktyczny uczelni, a polskie uczelnie będą w stanie konkurować z najlepszymi uczelniami na arenie międzynarodowej, a także zintensyfikują współpracę nauki i biznesu, stworzą nowe ścieżki kariery akademickiej oraz podniosą jakość kształcenia, w tym dostosowanie kompetencji studentów do realnych potrzeb rynku pracy.</p>
--	---

8. Zmiana obciążeń regulacyjnych (w tym obowiązków informacyjnych) wynikających z projektu

☐ nie dotyczy	
Wprowadzane są obciążenia poza bezwzględnie wymaganymi przez UE (szczegóły w odwróconej tabeli zgodności).	☒ tak ☐ nie ☐ nie dotyczy
☒ zmniejszenie liczby dokumentów ☒ zmniejszenie liczby procedur ☐ skrócenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:	☐ zwiększenie liczby dokumentów ☐ zwiększenie liczby procedur ☐ wydłużenie czasu na załatwienie sprawy ☒ inne: opis w polu „Komentarz”
Wprowadzane obciążenia są przystosowane do ich elektronizacji.	☒ tak ☐ nie ☐ nie dotyczy

Komentarz:
Projekt ustawy przewiduje zwiększenie przejrzystości postępowań o nadanie stopnia doktora, stopnia doktora habilitowanego i tytułu profesora. Przewidywany jest obowiązek zamieszczenia rozprawy doktorskiej (w przypadku gdy rozprawa nie ma formy pisemnej – opisu tej rozprawy) na stronie internetowej uczelni lub instytutu oraz w systemie POL-on. Treść rozprawy podlega także sprawdzeniu w Jednolitym Systemie Antyplagiatowym. W przypadku postępowania o nadanie stopnia doktora habilitowanego przewiduje się zamieszczenie na stronie internetowej uczelni lub instytutu, oprócz innych określonych dokumentów, również recenzji (obecnie są one zamieszczane tylko w systemie POL-on). Jeśli chodzi o postępowanie w sprawie o nadanie tytułu profesora projekt ustawy przewiduje zamieszczenie w systemie POL-on wniosku o nadanie tytułu profesora, informacje o recenzentach oraz wydane przez nich opinie.

Proponowane zmiany powinny przyczynić się do podniesienia poziomu rozpraw doktorskich oraz dorobku osób ubiegających się o nadanie stopnia doktora habilitowanego lub tytułu profesora.

W związku z nową formułą przyznawania subwencji na utrzymanie potencjału badawczego znacząco zmniejszy się obciążenie pracą pionów administracyjno-księgowych w uczelniach, instytutach badawczych, instytutach naukowych Polskiej Akademii Nauk oraz międzynarodowych instytutach badawczych. Wskazane podmioty zostaną zwolnione z obowiązku wnioskowania o przyznanie dotacji na utrzymanie potencjału badawczego, i wsparcia młodych naukowców oraz sporządzania opisowych raportów z wykorzystania tych środków. Subwencja będzie określana na podstawie danych pobranych z systemu POL-on. Zniesienie obowiązku raportowania wykorzystania ww. dotacji zmniejszy także obciążenia pracą pracowników MNiSW odpowiedzialnych za rozliczanie środków z przyznaných dotacji.

Ponadto projektowana ustawa zmniejsza obowiązki raportowania, gdyż uczelnie nie będą zobligowane do przekazywania do nadzorującego ministra sprawozdania z działalności za poprzedni rok akademicki.

Na zmniejszenie obciążenia pracą pionów administracyjno-księgowych w uczelniach wpłynie także przyznawanie uczelniom akademickim jednej subwencji na utrzymanie potencjału badawczo-dydaktycznego i związane z tym uproszczenie ewidencjonowania wydatkowania tych środków.

9. Wpływ na rynek pracy

Proponowane zmiany będą miały korzystny wpływ na sytuację na rynku pracy dzięki lepszemu przygotowaniu absolwentów uczelni do pracy zawodowej. Dzięki podniesieniu poziomu naukowego uczelni oraz kształceniu w szkołach doktorskich – absolwenci uczelni będą znali aktualną wiedzę i posiadali odpowiednie umiejętności i kwalifikacje do dynamicznie zmieniającego się rynku pracy. Ma to szczególnie istotne znaczenie w działalności o charakterze innowacyjnym.

Do podniesienia jakości kształcenia przyczyni się także wzmocnienie znaczenia dydaktycznej ścieżki kariery akademickiej, zmiana zasad oceny jakości kształcenia, uproszczenie warunków prowadzenia studiów wspólnie z zagranicznymi uczelniami i wprowadzenie obowiązku recenzji pracy dyplomowych. Zmiany te przyczynią się m.in. do podniesienia poziomu umiejętności uniwersalnych (tzw. *transversal skills*) pozwalających na skuteczne wykonywanie obowiązków w zróżnicowanym otoczeniu zawodowym i szybkie dostosowywanie się do wyzwań dynamicznie zmieniającej się rzeczywistości.

Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju wskazuje wprost, że warunkiem sine qua non realizacji postawionych w niej celów jest **poprawa jakości kapitału ludzkiego i społecznego**. Oznacza to z jednej strony dokonanie zmian w systemie edukacji, w tym w szczególności szkolnictwa zawodowego i szkolnictwa wyższego. Nauczanie powinno być m.in. dopasowane do rynku pracy i odpowiadać na zmieniające się warunki gospodarcze kraju (s. 14-15). Człowiek zdolny do tworzenia innowacyjnych rozwiązań jest sercem procesów innowacyjnych, a więc kluczowym czynnikiem warunkującym zwiększenie innowacyjności przedsiębiorstw, a w konsekwencji ich konkurencyjności opartej na produktach i usługach o wysokiej wartości dodanej. Tymczasem braki w zakresie kapitału ludzkiego, wynikające m.in. ze słabości zakorzenionych w systemie edukacji, są jedną z poważnych barier dla rozwoju innowacyjności.

Niniejsza reforma obejmująca system szkolnictwa wyższego i zarządzania nim, w szczególności zorientowana na poszukiwanie nowych rozwiązań w zakresie wykorzystania potencjału badawczo-naukowego i dydaktycznego uczelni jest jednym z projektów strategicznych w ramach Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju. Zgodnie z zapisami SOR powinna ona służyć większej dywersyfikacji uczelni, w tym w zakresie kształcenia specjalistów na potrzeby rynku pracy. Np. uczelnie zawodowe (w Strategii określone jako „dydaktyczne”) powinny skupić się na działalności dydaktycznej, włączającej praktyków w proces kształcenia oraz ukierunkowanej na dostarczanie lokalnemu i regionalnemu rynkowi pracy specjalistów w deficytowych obszarach).

Projekt zawiera wiele rozwiązań mających na celu lepsze dostosowanie kształcenia na studiach o charakterze zawodowym do określonych potrzeb pracodawców: wydłużenie praktyk zawodowych na studiach o profilu praktycznym; rozwiązania promujące studia dualne, podczas których kształcenie jest częściowo prowadzone w rzeczywistym środowisku pracy; rozwiązania zachęcające do włączania praktyków w proces kształcenia; współpracę z otoczeniem społeczno-gospodarczym w tworzeniu programów studiów pod kątem wyposażania absolwentów w umiejętności potrzebne na lokalnym i regionalnym rynku pracy.

10. Wpływ na pozostałe obszary

☐ środowisko naturalne ☐ sytuacja i rozwój regionalny ☒ inne: zmiany w zakresie wymogów dotyczących prowadzenia zajęć (odejście od systemu minimów kadrowych)	☐ demografia ☐ mienie państwowe	☒ informatyzacja ☐ zdrowie
---	--	--

<p>Omówienie wpływu</p>	<p>Projektowana reforma szkolnictwa wyższego ma na celu m.in. zwiększenie stopnia wykorzystania potencjału badawczo-naukowego i dydaktycznego uczelni; wprowadzenie nowych zasad oceny działalności uczelni, które będą wspierały dążenie do doskonałości naukowej i dydaktycznej; podniesienie efektywności zarządzania mieniem uczelni. Realizacja tych zamierzeń nie jest możliwa bez wcześniejszego zbudowania odpowiednich narzędzi informatycznych.</p> <p>Najlepsze publikacje naukowe są obecnie indeksowane w światowych bazach bibliograficznych. Porównywanie osiągnięć naukowców zatrudnionych w polskich uczelniach i instytutach naukowych ze światową czołówką oraz stworzenie narzędzi motywujących do doskonałości naukowej wymaga włączenia do Systemu Informacji o Nauce i Szkolnictwie Wyższym POL-on danych ze wspomnianych baz bibliograficznych. Narzędzia te muszą być wkomponowane zarówno w system instytucjonalnej ewaluacji jakości działalności naukowej, jak i w procedury oceny indywidualnych osiągnięć naukowych w ramach postępowań awansowych oraz rekrutacji recenzentów i członków ciał eksperckich. Informatyzacja wymienionych procesów stwarza techniczną możliwość skorzystania z ogromnych zasobów informacyjnych baz bibliograficznych (w których liczba unikalnych rekordów przekracza 100 milionów i stale rośnie) oraz umożliwia upublicznienie informacji o indywidualnym i instytucjonalnym dorobku naukowym, zwiększając tym samym transparentność procesów oceny.</p> <p>W infrastrukturę naukową i dydaktyczną zainwestowano w ostatnich latach ok. 20 mld zł, jednak stopień jej wykorzystania nie jest satysfakcjonujący. W celu zwiększenia stopnia wykorzystania potencjału badawczo-naukowego (infrastruktury wpisanej na Polską Mapę Infrastruktury Badawczej) przewiduje się stworzenie elektronicznego systemu rezerwacji sprzętu. Udostępnienie wspomnianego systemu, jak również upublicznienie informacji o osiągnięciach naukowców i podmiotów systemu nauki i szkolnictwa wyższego, ułatwi również współpracę nauki i biznesu.</p> <p><i>Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju</i> zwraca także uwagę na potrzebę zmniejszenia obciążeń biurokratycznych. W kontekście obowiązków sprawozdawczych przedsiębiorstw</p>
-------------------------	---

postulowane jest ich ograniczenie poprzez szersze wykorzystanie danych będących w posiadaniu instytucji publicznych – przy jednoczesnym zapewnieniu odpowiedniej jakości przekazywanych danych (s. 107). Analogiczne działania powinny być podjęte w odniesieniu do podmiotów z systemu nauki i szkolnictwa wyższego. Rozwiązania wprowadzone do systemu POL-on powinny przysłużyć się do wyeliminowania podwójnego sprawozdawania tych samych informacji przez uczelnie i instytuty naukowe: na potrzeby zarządzania systemem nauki i szkolnictwa wyższego (podział subwencji, ewaluacja podmiotów, postępowania awansowe, konkursy grantowe, weryfikacja przestrzegania przepisów prawa) oraz na potrzeby statystyki publicznej. Integracja systemu POL-on z Powszechnym Elektronicznym Systemem Ewidencji Ludności (PESEL), rejestrem podmiotów gospodarki narodowej (REGON), Krajowym Rejestrem Urzędowym Podziału Terytorialnego Kraju (TERYT) oraz z bazami danych Centralnej Komisji Egzaminacyjnej i Okręgowych Komisji Egzaminacyjnych (w zakresie wyników egzaminu maturalnego) przyczyni się do podniesienia jakości danych w systemie POL-on (wyeliminowanie ewentualnych błędów we wpisywaniu do systemu informacji, które są zawarte w wymienionych rejestrach i bazach danych) oraz do zmniejszenia obciążeń administracyjnych użytkowników systemu (automatyczny import potrzebnych danych po wprowadzeniu do systemu POL-on numeru PESEL czy REGON).

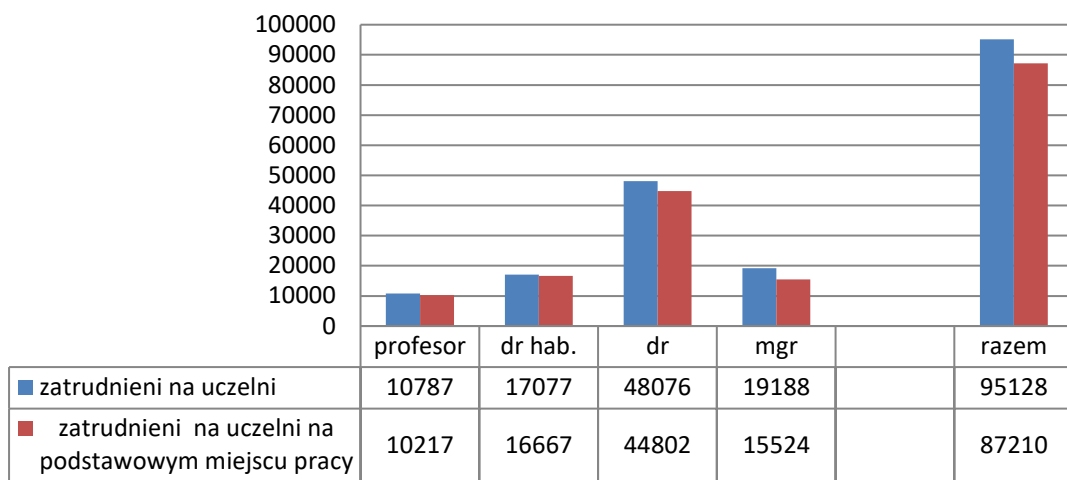
Skutki zmian w zakresie wymogów dotyczących prowadzenia kształcenia na studiach wprowadzanych w miejsce obecnych minimów kadrowych oraz ich wpływ na uczelnie.

W projekcie ustawy wprowadzono zasadę, że zajęcia na studiach są prowadzone przez nauczycieli akademickich zatrudnionych w danej uczelni oraz przez inne osoby posiadające doświadczenie w zakresie programu studiów oraz że w ramach programu studiów o profilu praktycznym co najmniej 50% godzin zajęć, a o profilu ogólnoakademickim co najmniej 75% godzin zajęć - prowadzona jest przez nauczycieli akademickich zatrudnionych w tej uczelni jako podstawowym miejscu pracy. Rozwiązanie to ma zastąpić minima kadrowe, które na obecnym etapie rozwoju szkolnictwa wyższego nie sprzyjają doskonaleniu jakości kształcenia i stosowaniu innowacyjnego podejścia do dydaktyki, a także są jednym z głównych źródeł problemu biurokratyzacji procesu kształcenia. Jednocześnie ma ono wspierać stabilność kadry prowadzącej zajęcia na danym kierunku studiów.

W roku 2015 w uczelniach było zatrudnionych ponad 95,1 tys. nauczycieli akademickich (w roku 2012 – 94,9 tys.) w tym 2,3 tys. cudzoziemców (2,4% nauczycieli akademickich ogółem). Wg danych GUS od roku akademickiego 2005/2006 systematycznie obniżała się liczba studentów, jednak bez istotnego wpływu na ogólną liczbę nauczycieli akademickich. W 2015 r. w porównaniu do roku 2012 liczba nauczycieli akademickich w szkolnictwie wyższym zwiększyła się o 0,3%, a w tym samym czasie liczba studentów ogółem zmniejszyła się o 13,3%. Przyczyną niewielkiego obniżenia liczby nauczycieli akademickich w 2013 r. w porównaniu do roku 2012 o 320 osób mogło być m.in. wejście w życie przepisów ograniczającym zjawisko wieloetatowości.

Pozytywne zmiany zaobserwowano w zakresie systematycznego podnoszenia odsetka nauczycieli akademickich zatrudnionych w uczelni w podstawowym miejscu pracy i to prawie we wszystkich grupach uczelni. W PWSZ nastąpił wzrost przedmiotowego odsetka do 57,2% (w 2012 r. – 40,9%), w niepublicznych uczelniach akademickich do 84,4% (w 2012 r. – 76,9%), w niepublicznych uczelniach zawodowych do 70,9% (w 2012 r. - 58,1%). Publiczne uczelnie akademickie odnotowały natomiast niewielkie obniżenie odsetka osób zatrudnionych w podstawowym miejscu pracy.

Wykres 1. Nauczyciele akademicy zatrudnieni na uczelni, w tym w podstawowym miejscu pracy, według stopni i tytułów

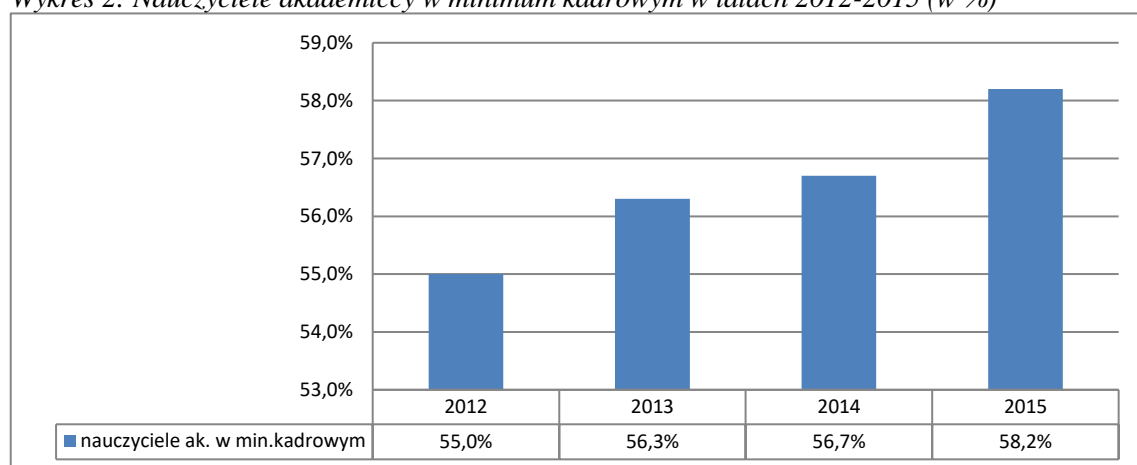

Źródło: opracowanie MNiSW na podstawie danych z systemu POL-on przekazanych przez OPI. Dane wg stanu na dzień 31 grudnia 2015 r. , baza OPI z 15 grudnia 2016 r.

Przy prawie stabilnej liczbie osób zatrudnionych w podstawowym miejscu pracy (łącznie we wszystkich uczelniach) nastąpiło wyraźne obniżenie zatrudnienia kadry akademickiej na dodatkowym miejscu pracy o ponad 17% (z 15 259 osób w 2012 r. do 12 692 osób w roku 2015).

Na podstawie analiz MNiSW wskazać można generalną tendencję wzrostu liczby nauczycieli akademickich przypisanych do minimum kadrowego (lata 2012-2015), zarówno w liczbach bezwzględnych jak również w stosunku do kadry akademickiej ogółem. Biorąc pod uwagę liczbę nauczycieli akademickich wg statusu i grup uczelni odsetek nauczycieli akademickich przypisanych do minimum kadrowego wynosił w roku 2012 - 50 % w roku 2015 - 58,2%.

Wykres 2: Nauczyciele akademicy w minimum kadrowym w latach 2012-2015 (w %)

Źródło: opracowanie MNiSW na podstawie danych z systemu POL-on przekazanych przez OPI.

Biorąc pod uwagę liczbę nauczycieli akademickich reprezentujących łącznie wszystkie dziedziny nauki ponad połowa z nich (58%) stanowi minimum kadrowe dla poszczególnych kierunków. Należy więc zauważyć, że udział ten względem liczby nauczycieli akademickich w uczelniach w podstawowym miejscu pracy zatrudnionych, pomimo utrzymującej się tendencji wzrostowej, nadal jest relatywnie niski.

W związku ze spadkiem liczby studentów przy jednoczesnym nieznacznym wzroście liczby nauczycieli akademickich ogółem zmniejsza się liczba studentów przypadających na jednego nauczyciela akademickiego. W roku 2015 na jednego nauczyciela akademickiego przypadało 14,7 studentów (w skali ogółem). W 2012 r. wskaźnik ten wynosił 17, w 2013 – 16,1 a w roku 2014 – 15,5. Ta pozytywna tendencja powinna wpłynąć na zwiększenie dostępu studentów do nauczyciela akademickiego i tym samym na jakość kształcenia. Trend ten powinien być dodatkowo stymulowany poprzez wprowadzenie w mechanizmie finansowania uczelni projakościowego wskaźnika dostępności dydaktycznej (*Student Staff Ratio*³). Wskaźnik dostępności dydaktycznej

³ Wskaźnik dostępności dydaktycznej - wskaźnik, który określa stosunek liczbowy kadry do studentów.

został wprowadzony na mocy przeprowadzonej w grudniu 2016 r. nowelizacji rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 marca 2015 r. w sprawie sposobu podziału dotacji z budżetu państwa dla uczelni publicznych i niepublicznych (Dz.U. 2017 poz. 2163). Maksymalna optymalna wartość wskaźnika dostępności dydaktycznej została określona na poziomie 1 do 13 (1 do 8 w przypadku uczelni medycznych, 1 do 5,5 w przypadku uczelni artystycznych). W ten pozytywny trend zwiększenia dostępności nauczycieli akademickich dla studentów wpisuje się także zaproponowane w projekcie ustawy rozwiązanie.

Na podstawie dostępnych danych, nie ma co prawda możliwości wskazania wprost, liczby (oraz udziału) uczelni, które spełniają projektowane wymogi w zakresie minimalnej liczby godzin jakie będą musiały być prowadzone przez nauczycieli akademickich zatrudnionych w tej uczelni jako podstawowym miejscem pracy (50 % godzin – profil praktyczny; 75 % - profil ogólnoakademicki), co wynika z odmiennej logiki warunków prowadzenia studiów dotyczących kadry prowadzącej kształcenie, co ma bezpośredni wpływ na raportowanie danych (w jednym systemie decydujące jest przypisanie kadry do kierunku studiów, natomiast projektowane rozwiązanie opiera się na przypisaniu liczby godzin zajęć do kadry).

Na podstawie przedstawionych danych dotyczących liczby nauczycieli akademickich zatrudnionych w uczelniach w podstawowym miejscu pracy (87 210 osób na 95 128 nauczycieli akademickich w 2015 r. (91,7%)) należy zakładać, że zdecydowana większość uczelni spełni projektowane wymogi. W jednostkowych przypadkach, w których mogłoby zaistnieć ryzyko niespełniania wymogów, może to stanowić pozytywny bodziec dla władz uczelni do zwiększenia zatrudnienia, co z kolei może przyczynić się do poprawy wskaźnika dostępności dydaktycznej, co jest również pożądanym kierunkiem zmian.

11. Planowane wykonanie przepisów aktu prawnego

Przewidywane jest wydanie ustawy – Przepisy wprowadzające ustawę - Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce. Projektowi ustawy będą towarzyszyć również projekty aktów wykonawczych (rozporządzeń), niezbędne do wdrożenia mechanizmów przewidzianych w projektowanej ustawie.

Przewidywany harmonogram wdrażania Ustawy 2.0

- 1 czerwca 2018:
 - o wydanie rozporządzenia w sprawie nowej klasyfikacji dziedzin nauki i dyscyplin naukowych oraz dyscyplin artystycznych w ramach dziedziny sztuki, uwzględniającej systematykę dziedzin i dyscyplin OECD),
 - o wejście w życie przepisów dotyczących pobierania przez uczelnie opłat od studentów. Uczelnie będą zobowiązane opublikować do 1 lipca 2018 r. katalogi opłat dla osób rozpoczynających studia wyższe w roku akademickim 2018/2019.
- 1 października 2018
 - o wejście w życie Ustawy,
 - o rozpoczęcie okresu dostosowawczego w uczelniach (m.in. przygotowanie nowych statutów, regulaminów studiów, regulaminów pracy),
 - o utrata uprawnień do nadawania stopnia doktora habilitowanego przez jednostki organizacyjne, które posiadają kategorię naukową C lub nie posiadają kategorii naukowej,
 - o wstąpienie przez uczelnie w ogół praw i obowiązków ich podstawowych jednostek organizacyjnych, w tym m.in. przeniesienie uprawnień do prowadzenia kierunków studiów i nadawania stopni naukowych na poziom uczelni (przewody doktorskie oraz postępowania habilitacyjne będą mogły być prowadzone przed radami jednostek organizacyjnych uczelni do 30 września 2019 r.),
 - o koniec możliwości występowania o nową kategorię naukową w wyniku przekształceń organizacyjnych.
- 31 października 2018
 - o termin składania przez nauczycieli akademickich oraz osoby biorące udział w prowadzeniu działalności naukowej pierwszych oświadczeń w sprawie dyscyplin i dziedzin według nowej klasyfikacji, które reprezentują.
- 15 grudnia 2018
 - o wprowadzenie przez uczelnie i instytuty naukowe do POL-on oświadczeń w sprawie dyscyplin i dziedzin według nowej klasyfikacji reprezentowanych przez nauczycieli akademickich i osoby biorące udział w prowadzeniu działalności naukowej.
- 31 grudnia 2018
 - o termin złożenia przez uczelnie i instytuty naukowe do Centralnej Komisji do Spraw Stopni i Tytułów oświadczeń w sprawie przyporządkowania posiadanych uprawnień do nadawania stopnia doktora lub doktora habilitowanego do odpowiedniej dyscypliny w jednej z dziedzin według nowej klasyfikacji

- o uwzględniającej systematykę OECD,
- o termin na dostosowanie przez uczelnie uchwał określających warunki, tryb oraz termin rozpoczęcia i zakończenia rekrutacji na rok akademicki 2019/2020 do przepisów nowej ustawy,
- o termin określenia przez Ministra, po zasięgnięciu opinii Rady Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego oraz Komitetu Polityki Naukowej, pierwszego statutu Rady Doskonałości Naukowej.
- 1 stycznia 2019
 - o wejście w życie większości przepisów dotyczących finansowania szkolnictwa wyższego i nauki oraz gospodarki finansowej uczelni (wśród wyjątków np. obsługa rachunków funduszy uczelni publicznych przez Bank Gospodarstwa Krajowego od 1 stycznia 2020),
 - o termin wejścia w życie dostosowanych do nowej ustawy statutów Polskiej Komisji Akredytacyjnej, Parlamentu Studentów RP i Krajowej Reprezentacji Doktorantów,
 - o termin, do którego należy przedstawić warunki ewentualnego przedłużenia stosunków pracy z pracownikami Biura PKA oraz Biura CK oraz powołania, po przeprowadzeniu konkursu, dyrektorów Biur,
 - o rozpoczęcie pierwszej kadencji Komisji Ewaluacji Nauki.
- 28 lutego 2019
 - o CK może zgłosić sprzeciw do oświadczeń uczelni i instytutów naukowych w sprawie przyporządkowania posiadanych uprawnień do nadawania stopnia doktora lub doktora habilitowanego do odpowiedniej dyscypliny w jednej z dziedzin według nowej klasyfikacji uwzględniającej systematykę OECD i wskazać właściwą dyscyplinę, do której będą przypisane uprawnienia.
- 31 marca 2019
 - o termin na dostosowanie programów studiów rozpoczynanych w roku akademickim 2019/2020 do przepisów ustawy (m.in. w zakresie dłuższych praktyk zawodowych na studiach pierwszego stopnia i jednolitych studiów magisterskich o profilu praktycznym).
- 30 kwietnia 2019
 - o termin wydania przez CK komunikatu o uprawnieniach uczelni i instytutów naukowych do nadawania stopni w dyscyplinach i dziedzinach według nowej klasyfikacji,
 - o ostatni dzień, w którym przewody doktorskie, postępowania w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego oraz tytułu profesora wszczynane są według dotychczasowych zasad,
 - o ostatni dzień, w którym postępowania w sprawie nadania uprawnienia do prowadzenia studiów na określonym kierunku, poziomie i profilu kształcenia wszczyna się na podstawie przepisów dotychczasowych,
 - o ostateczny termin ogłoszenia pierwszego konkursu w ramach programu „Inicjatywa doskonałości – uczelnia badawcza”, uwzględniającej kryteria określone w przepisach przejściowych.
- 1 maja 2019
 - o stopnie przyznawane na starych zasadach ale w nowych dyscyplinach (do 31 grudnia 2020 r. – po tym terminie przewody, postępowania umarza się),
 - o wejście w życie zasad przejściowych, na podstawie których składane są wnioski o pozwolenie na prowadzenie nowych kierunków studiów (do 31 grudnia 2021 r.),
 - o początek 5-miesięcznego okresu, w którym nie wszczyna się nowych postępowań w sprawie nadania stopnia doktora, doktora habilitowanego oraz tytułu profesora.
- 31 maja 2019
 - o termin ogłoszenia przez uczelnie i instytuty po raz pierwszy zasad rekrutacji do szkół doktorskich.
- 1 czerwca 2019
 - o początek pierwszej kadencji Rady Doskonałości Naukowej.
- 30 czerwca 2019
 - o powołanie pierwszych rad uczelni na podstawie określonych przez senat w specjalnym trybie szczegółowych zasad przejściowych. Rady uczelni do końca września 2019 będą realizować jedynie zadanie związane z wyborem kandydatów na rektora. Pierwsza kadencja Rady będzie trwała półtora roku,
 - o termin na złożenie przez instytuty naukowe posiadające kategorię naukową C oraz uczelnie w imieniu jednostek organizacyjnych posiadających kategorię naukową C wniosku do Komitetu Ewaluacji Jednostek Naukowych o ponowną ocenę.
- 30 września 2019
 - o termin, w którym organy jednostek organizacyjnych uczelni przestają być organami uczelni w rozumieniu ustawy,
 - o termin, w którym zostaną zniesione konwenty jako organy uczelni w rozumieniu ustawy,
 - o ostateczny termin ogłoszenia pierwszego komunikatu w ramach przedsięwzięcia „Dydaktyczna inicjatywa doskonałości”
- 1 października 2019
 - o wejście w życie nowych statutów uczelni, regulaminów studiów, regulaminów szkół doktorskich, regulaminów pracy w uczelniach oraz uchwał w sprawie czynności postępowaniach w sprawie nadania stopnia,

- termin, w którym należy przepisać prowadzone w uczelniach kierunki studiów do nowej klasyfikacji dziedzin i dyscyplin,
- rozpoczęcie studiów przez studentów kształcących się według nowych zasad dotyczących czasu trwania studiów niestacjonarnych i długości praktyk zawodowych na studiach pierwszego stopnia i jednolitych studiach magisterskich o profilu praktycznym,
- rozpoczęcie kształcenia przez pierwszych doktorantów w ramach szkół doktorskich,
- pierwszy dzień, w którym mogą być wszczynane według nowych zasad postępowania w sprawie nadania stopnia doktora i doktora habilitowanego oraz tytułu profesora,
- termin na dostosowanie systemu POL-on do przepisów ustawy,
- 31 grudnia 2019
 - zakończenie działalności przez Komitet Ewaluacji Jednostek Naukowych
- 1 stycznia 2020
 - przekształcenie Biura CK w Biuro Rady Doskonałości Naukowej
- 30 czerwca 2020
 - Ostatni termin, w którym można złożyć do CK wnioski o nadanie uprawnień do nadawania stopni naukowych w dyscyplinach i dziedzinach według nowej klasyfikacji, ale na podstawie kryteriów przejściowych.
- 31 sierpnia 2020
 - Koniec kadencji rektorów, którzy rozpoczęli swoje kadencje w latach 2015-2017. W przypadku rektorów, którzy rozpoczęli kadencję w roku 2017, kadencja 2017-2020 nie liczy się do limitu dwóch kadencji.
- 1 października 2020
 - Wejście w życie przepisów dotyczących oceny kompleksowej przeprowadzanej przez Polską Komisję Akredytacyjną
- 1 października 2021
 - Wejście w życie nowych zasad podziału uczelni na grupy uczelni akademickich i uczelni zawodowych
- IV kwartał 2021
 - Zakończenie pierwszej ewaluacji działalności naukowej (za lata 2017-2020) przeprowadzonej według nowych zasad oraz nadanie uczelniom i instytutom naukowym na podstawie wyników tej ewaluacji uprawnień do nadawania stopni.
- 30 czerwca 2022
 - ostateczny termin ogłoszenia pierwszego konkursu w ramach programu „Regionalna inicjatywa doskonałości”, realizowanego na podstawie przepisów nowej ustawy
- 31 grudnia 2023
 - Koniec możliwości kształcenia i finansowania doktorantów, którzy rozpoczęli studia doktoranckie przed 2019/2020 i kontynuowali je na dotychczasowych zasadach (z wyjątkiem stypendiów ministra dla doktorantów).
- 2026
 - Ogłoszenie drugiej edycji konkursu „Inicjatywa doskonałości – uczelnie badawcze”, po raz pierwszy według kryteriów opartych na wynikach ewaluacji działalności naukowej przeprowadzonej według nowych zasad.

12. W jaki sposób i kiedy nastąpi ewaluacja efektów projektu oraz jakie mierniki zostaną zastosowane?

Projekt przewiduje nowe zasady ewaluacji działalności naukowej oraz kształcenia, które pozwolą na ewaluację efektów zmian prawnych. Szczególnym rodzajem oceny przewidzianym w projekcie jest ewaluacja szkół doktorskich. Oprócz okresowej oceny o charakterze instytucjonalnym (prowadzonej przez Komitet Ewaluacji Nauki i Polską Komisję Akredytacyjną) projekt przewiduje również uspołnienie zakresu informacji gromadzonych w systemie POL-on z oczekiwanymi efektami zmian, co umożliwi dokonywanie analiz szczegółowych zagadnień (np. ścieżek kariery akademickiej, losów absolwentów).

Z uwagi na charakter projektowanych rozwiązań, harmonogram ich wejścia w życie oraz naturalne w tym przypadku, rozłożone w czasie efekty, które przewiduje się uzyskać za pomocą interwencji legislacyjnej, zasadnym jest przeprowadzenie pierwszej kompleksowej oceny skutków funkcjonowania wdrażanej polityki publicznej (OSR ex-post) w roku 2021.

Miernikami służącymi ewaluacji proponowanych rozwiązań (obok bieżącego monitorowania funkcjonowania systemu przez MNiSW oraz okresowych ocen KEN i PKA), mogłyby być np. mierniki:

1) W zakresie studiów doktoranckich:

- liczba nadanych stopni doktora w relacji do liczby ludności w wieku od 25 do 34 lat w Polsce, na podstawie danych *Research and innovation performance of the EU*;
- wskaźniki: podejmowania studiów doktoranckich (*entry rate*) oraz ukończenia studiów doktoranckich (*graduation rate*) w ujęciu netto w Polsce, na podstawie danych *OECD Education at a Glance*;
- średni wiek osób rozpoczynających studia doktoranckie oraz kończących te studia – w porównaniu do innych

państw OECD, dla których dostępne są wartości obu tych wskaźników.

- 2) W zakresie udziału polskich uczelni, przedsiębiorców, zespołów badawczych i konsorcjów naukowo-przemysłowych w pozyskiwaniu grantów europejskich:
 - wielkość finansowania polskich organizacji z Programu Ramowego Unii Europejskiej w zakresie badań naukowych i innowacji (udział Polski w wielkości uzyskanego dofinansowania z Programu Ramowego UE w całości dofinansowania – pożądana tendencja wzrostowa).
- 3) W zakresie wzmocnienia rangi wyników badań naukowych prowadzonych w Polsce w światowej nauce:
 - liczba publikacji z Polski w czasopismach naukowych objętych międzynarodowymi bazami bibliograficznymi w porównaniu do roku poprzedniego (w wyrażeniu bezwzględny - pożądana tendencja wzrostowa).
- 4) W zakresie efektywności szkolnictwa wyższego, na podstawie Monitorowania Ekonomicznych Losów Absolwentów szkół wyższych (ELA):
 - względny wskaźnik bezrobocia (WWB) - dla każdego absolwenta wyznacza się proporcję indywidualnego ryzyka bezrobocia do średniej stopy rejestrowanego bezrobocia w powiecie jego zamieszkania w okresie objętym badaniem; wartość wskaźnika jest równa średniej tych proporcji;
 - względny wskaźnik zarobków (WWZ) - dla każdego absolwenta wyznacza się proporcję jego średnich zarobków do średnich zarobków w powiecie jego zamieszkania w okresie objętym badaniem; wartość wskaźnika jest równa średniej tych proporcji;
 - odsetek studentów studiujących na kierunkach o profilu praktycznym (na danym poziomie studiów).

Podkreślenia wymaga fakt, że na obecnym etapie przedstawienie szczegółowego planu ewaluacji, z uwzględnieniem przewidywanych terminów, jest obciążone dużym ryzykiem błędu. Poszczególne rozwiązania przewidziane w projekcie, jak wskazano na wstępie, będą wprowadzane stopniowo i będą rozłożone na dłuższy okres, a zauważalne efekty ich oddziaływania mogą nastąpić dopiero po kilku pełnych latach funkcjonowania. Jednocześnie, cykle zbierania danych z różnych źródeł często nie są ze sobą zbieżne, a dla poszczególnych kategorii bądź nawet pojedynczych mierników, należałoby ustanowić odrębny termin (np. w przypadku kształcenia doktorantów – IV kw. 2023 r., tj. początek działalności szkół doktorskich w październiku 2019 r. + 4-letni cykl kształcenia; wielkość uzyskanego dofinansowania z Programu Ramowego UE oraz liczba i jakość publikacji autorów z polską afiliacją w międzynarodowych bazach bibliograficznych - 2021 rok, tj. podczas kolejnej kompleksowej ewaluacji działalności naukowej). Dodatkowo należy wskazać, że w Ministerstwie Nauki i Szkolnictwa Wyższego prowadzone są prace koncepcyjne nad metodologią oceny (ewaluacji) współpracy nauka – gospodarka – administracja publiczna ze szczególnym uwzględnieniem efektów tej współpracy. Na obecnym etapie nie jest jednak możliwe precyzyjne zakreślenie harmonogramu ewentualnego wdrożenia takiego narzędzia badawczego, które niewątpliwie byłoby przydatne podczas ewaluacji projektowanych rozwiązań.

13. Załączniki (istotne dokumenty źródłowe, badania, analizy itp.)

Założenia do projektu ustawy przygotowane przez środowisko akademickie - trzy zespoły wyłonione w trybie konkursowym:

- zespół koordynowany przez SWPS Uniwersytet Humanistycznospołeczny (<https://nkn.gov.pl/wp-content/uploads/2017/02/SWPS-prof.-H.-Izdebski-PROJEKT-ZA%C5%81O%C5%BBE%C5%83.pdf>);
- zespół koordynowany przez Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu (<https://nkn.gov.pl/wp-content/uploads/2017/02/UAM-prof.-M.-Kwiek-PROPOZYCJA-ZA%C5%81O%C5%BBE%C5%83.pdf>);
- zespół koordynowany przez Instytut Allerhanda (https://nkn.gov.pl/wp-content/uploads/2017/02/Plus_ratio_quam_vis_consuetudinis_ebook_wydanie2-1.pdf).

Wydawnictwa przygotowane na konferencje programowe poprzedzające Narodowy Kongres Nauki:

- „Umiedzynarodowienie – szansa i wyzwanie dla polskich uczelni” (https://nkn.gov.pl/wp-content/uploads/2017/01/NKN-Rzeszow-konferencjankn.gov_.pl_.pdf);
- „Rozwój humanistyki i nauk społecznych w Polsce” (https://nkn.gov.pl/wp-content/uploads/2017/01/NKN-Torun_www.pdf);
- „Współpraca nauki z gospodarką i administracją dla rozwoju innowacyjności” (https://nkn.gov.pl/wp-content/uploads/2017/01/NKN-Wroclaw-konf_www.pdf);
- „Ścieżki kariery akademickiej i rozwój młodej kadry naukowej” (<https://nkn.gov.pl/konferencja/konferencja-katowice-26-27-01-2017/>);
- „Doskonałość naukowa – jak równać do najlepszych” (<https://nkn.gov.pl/wp-content/uploads/2017/02/NKN-Poznan-konf.pdf>);
- „Doskonałość edukacji akademickiej – jak przeorientować uczelnie na jakość kształcenia?” (https://nkn.gov.pl/wp-content/uploads/2017/01/NKN-Lublin-konf_www.pdf);
- „Zróźnicowanie modeli uczelni i instytucji badawczych – kierunek i instrumenty zmian” (<https://nkn.gov.pl/wp-content/uploads/2017/01/NKN-Gdansk-broszura-konf-www.pdf>);
- „Finansowanie nauki i szkolnictwa wyższego”

(https://nkn.gov.pl/wp-content/uploads/2017/01/NKN-LODZ-broszura_www-1.pdf);

- „Ustrój i zarządzanie w szkolnictwie wyższym” (https://nkn.gov.pl/wp-content/uploads/2017/01/NKN_WARSZAWA_broszura_www.pdf).

Pozostałe analizy:

- „Rekomendacje Grupy „Doskonałość naukowa” NKN dotyczące metod promowania doskonałości w nauce” (<https://nkn.gov.pl/rekomendacje-grupy-doskonalosc-naukowa-nkn-dotyczace-metod-promowania-doskonalosci-w-nauce/>);
- „Wspólnoty uczelni i ośrodków badawczych we Francji (COMUE)” (<https://nkn.gov.pl/wspolnoty-uczelni-i-osrodkow-badawczych-we-francji-comue/>);
- „Komentarz do przyszłych zmian legislacyjnych dotyczących polskiej nauki” (<https://nkn.gov.pl/komentarz-do-przyszlych-zmian-legislacyjnych-dotyczacych-polskiej-nauki/>);
- „Ustrój uczelni w wybranych państwach” (<https://nkn.gov.pl/ustroj-uczelni-w-wybranych-panstwach/>);
- "Peer Review of Poland's Higher Education and Science System", Horizon 2020 Policy Support Facility, Dyrekcja Generalna ds. Badań Naukowych i Innowacji, Komisja Europejska, wrzesień 2017
<https://publications.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/4b69dc1c-969d-11e7-b92d-01aa75ed71a1>